

Єдина Країна

Единая Страна

КРИЛА УКРАЇНИ

Друкований орган
Міністерства
оборони України

№ 13 (780)

30 березня –
3 квітня
2015 року

www.krula.com.ua
e-mail: krula_ukr@i.ua

Передплатний індекс –
22242

На варті неба України!

Розпочалась призовна кампанія “Весна-2015”

2 стор.

Літаку Ан-30 – ім'я Костянтина Могилка

3 стор.

На стрільбищі –
завтрашні сержанти-авіатори

4 стор.

“Фурія”: хто вона і на кого полює?

5 стор.

Спецордер на житло отримали 26 сімей військовослужбовців

Серед важких часів, що випали на долю військових, завжди є місце й веселим хвилинам, які піднімають бойовий дух, дають надію на світле майбутнє. Так, у Старокостянтинівській авіаційній бригаді весь особовий склад та запрошені гості змогли розділити радість новоселів на урочистій церемонії відкриття гуртожитку на території військової частини.

На виконання вимог наказу Міністра оборони України № 737 від 10.01.12 “Про затвердження Інструкції про організацію забезпечення військовослужбовців ЗС України та членів їх сімей жилими приміщеннями” 31 березня 2015 року 26 родин військовослужбовців військової частини отримали спецордери на житло в гуртожитку, що розташований в переобладнаній казармі. Серед запрошених гостей були присутні міський голова Микола Мельничук, голова райдержадміністрації Михайло Ясюк, представник КЕВ м.Хмельницький Валентина Костоправ.

Урочисту церемонію відкриття гуртожитку провела завідувач військових гуртожитків Старокостянтинівського гарнізону від КЕВ м.Хмельницький Наталя Простапюк. Ведуча надала слово кожному з гостей. У свою чергу, вони запевнили військових, що й надалі будуть сприяти покращенню житлово-побутових умов Старокостянтинівського гарнізону та в подальшому вимагати від держави приділяти більше уваги проблемі забезпечення житлом військовослужбовців, які боронять нашу Батьківщину від зовнішнього ворога.

2 стор.

Гаряча лінія “Крила України” (0432) 59-60-48 65-22-048

СПІВРОБІТНИЦТВО

Міністр оборони України зустрівся з делегацією Конгресу США

31 березня, у Києві, Міністр оборони України генерал-полковник Степан Полторак зустрівся з делегацією Конгресу США на чолі з Головою Комітету Палати представників з питань збройних сил Конгресу США Вільямом Торнберрі.

В ході розмови йшлося також про виконання в Україні заходів часткової мобілізації. Міністр оборони України повідомив, що відповідно до Указу Президента, зараз в Україні триває четверта черга часткової мобілізації. За словами Міністра, на сьогодні із запасу призвано вже понад 76 відсотків військовозобов'язаних, які мають бути мобілізовані в особливий період.

– Кожен восьмий військовослужбовець, призваний за мобілізацією, – доброволець, – підкреслив генерал-полковник Степан Полторак. – Крім того, вже більш ніж на 50 відсотків виконано план з мобілізації транспортних засобів. Міністр оборони повідомив також про демобілізацію військовослужбовців, призваних навесні-влітку 2014 року, які вирушають додому, отримують пільги, матеріальну допомогу та лікування, передбачені законодавством.

Під час зустрічі також обговорювалося питання щодо подаль-

шого надання допомоги Україні з боку США. Генерал-полковник Степан Полторак зазначив, що в сучасних умовах Збройні Сили України мають нагальну потребу в удосконаленні систем управління, зв'язку, розвідки, логістики та військової медицини. Міністр наголосив на зацікавленості української сторони у розширенні українсько-американської співпраці по цих напрямкам, та отриманні засобів, що дозволяють ефективно протидіяти не лише мінометним обстрілам, а й обстрілам систем залпового вогню, які активно застосовуються терористами та російською стороною.

У цьому контексті Міністр оборони подякував членам делегації за готовність більшості конгресменів Сполучених Штатів Америки підтримати питання якомога швидшого надання Україні оборонного озброєння та висловив сподівання, що Президент США в найкоротші терміни прийме позитивне рішення з цього питання.

На початку зустрічі Міністр оборони подякував американським конгресменам за схвалення питання щодо виділення у цьому році фінансової допомоги для оснащення української армії.

Міністр оборони зазначив, що Україна суворо дотримується Мінських домовленостей. З цією метою 7 березня цього року сили АТО завершили відведення важкого озброєння від лінії зіткнення. Цей процес відбувався під наглядом представників ОБСЄ, журналістів вітчизняних та закордонних засобів масової інформації.

Однак, за словами Міністра оборони, ситуація в районах проведення АТО залишається напруженою. На тлі загального зменшення кількості обстрілів наших позицій, терористи все ж не припинили вогонь повністю і застосовують не лише стрілецьку зброю, а й міномети, танки, артилерію.

Спецордер на житло отримали 26 сімей військовослужбовців

Закінчення. Початок на 1 стор.

Також виступив командир Старокостянтинівської авіаційної бригади полковник Микола Коваленко, який привітав військовиків і побажав їм тепла та затишку в оселях, мирного неба над головою, оптимізму та натхнення на нові звершення щодо захисту українського народу, незалежності та територіальної цілісності України. Приємним подарунком новоселам став виступ начальника клубу – культуролога капітана Олександра Петрука з "Піснею на добро" Наталії Май.

Після виступів відбулось урочисте вручення спецордерів.

Представник КЕВ м.Хмельницький Валентина Костопрв вручила командиру військової частини полковнику Миколі Коваленку символічний ключ від гуртожитку, після чого відбулась церемонія перерізання стрічки на вході. За українською традицією настоятель Святотроїцької церкви Отець Степан освятить нове житло. Після чого новоспечені жителі прийняли перших гостей.

Вітаємо всіх новоселів! Достатку, щастя та миру! Нехай з отриманням нового житла Вам додаються впевненість у світле майбутнє та сили на захист Батьківщини!

Ірина Колонтай,
м.Старокостянтинів.

Розпочалась призовна кампанія "Весна-2015"

1 квітня стартувала призовна кампанія "Весна-2015", під час якої упродовж квітня-травня поточного року на строкову військову службу плануються призвати 21126 громадян України.

Саме таку чисельність затверджено відповідним розпорядженням Кабінету Міністрів України. З них у Збройних Силах України служитимуть 12296 чоловік, у Нацгвардії – 7630, у Державній спеціальній службі транспорту – 1200 осіб.

Загалом на проведення призовної кампанії "Весна-2015" планується виділити майже 2 мільйони гривень. Фактично на її підготовку та проведення на одного призвоника (без урахування коштів на харчування та перевезення)

плануються витратити 93 гривні 13 копійок. Урядовці обіцяють переказати необхідні гроші до 10 квітня.

Слід зазначити, що призову на строкову військову службу підлягають здорові чоловіки, яким до дня відправлення у військову частину виповнилося 20 років і які ще не досягли 27-річного віку та не мають права на звільнення або відстрочку. В зону АТО військовослужбовців строкової служби не відправлятимуть.

Журнал "Авиация и Время" можна передплатити в будь-якому поштово відділенні України за "Каталогом видань України"

ПЕРЕДПЛАТА-ВЕСЬ РІК!

Докладно про різні літальні апарати, авіація у світових війнах та локальних конфліктах, новітні авіаційні тенденції, креслення авіаекзотіка та інше

Деякі з раніш виданих журналів та іншу нашу продукцію Ви можете придбати звернувшись до редакції

www.aviation-time.kiev.ua a/c-166, Київ, 03062, Україна.
тел./факс: (044) 454-30-47 e-mail: info@aviation-time.kiev.ua

Індекс 22792

ПЕРЕОЗБРОЄННЯ

Нові озброєння та техніка для армії України

У Міністерстві оборони України розраховують на укладення всіх контрактів щодо забезпечення в поточному році армії озброєнням, технікою і майном вже в березні-квітні. Про це повідомив перший заступник міністра оборони Іван Руснак.

"У поточному році президент України, РНБО, уряд і парламент вжили безпрецедентних заходів з фінансування потреб оборони. Нам виділено понад 44,6 млрд грн. Зараз стоїть завдання оперативного укла-

дання контрактів на модернізацію, ремонт озброєння, закупівлю необхідного майна, закупівлю нового озброєння і техніки, необхідних Збройним Силам України. Зараз вся робота зосереджена на тому, щоб

всі ці контракти були укладені в березні-квітні", – сказав він журналістам у ході українсько-чеського форуму з питань оборонного співробітництва, що ройшов у Києві.

Варто зазначити, що напередодні Прем'єр-міністр України прийняв рішення наблизити фінансовий ресурс, виділений на оборону, на березень-квітень. Це дасть можливість розраховувати на постачання певних зразків озброєння, техніки та майна в максимально короткі терміни.

ПЕРСПЕКТИВА

"Грім" українська армія отримає не раніше 2018 року

Оснащення армії України новими оперативно-тактичними ракетними комплексами (ОТРК) може бути розпочато в 2018 році, припускають в ДКБ "Південне" (Дніпропетровськ).

Як повідомив генеральний конструктор – генеральний директор ДП "КБ ім.М.К.Янгеля" Олександр Дегтярьов журналістам, в умовах нових загроз територіальній цілісності України необхідність оснащення Збройних Сил країни новим ОТРК, розробленим КБ ще в 2008 році, підтримується на всіх рівнях влади.

"Сподіваємося, що незабаром держзамовлення буде істотним. Сьогодні на вищих рівнях влади нам поставлена абсолютно правильне завдання", – сказав він.

Як уточнив генконструктор, прийняту раніше дер-

жавну цільову оборонну програму створення БФРК "Салсан", закрити колишнім керівництвом Міноборони у 2013 році, планується відновити на основі ОТРК "Грім" (експортний варіант ОТРК – Ред.).

"Продовження теми буде робитися на базі ОТРК "Грім", тому що він ефективніший, і вже є великий заділ", – зазначив Олександр Дегтярьов.

У зв'язку з цим Гендиректор особливо відзначив значущість ефективного формування державного оборонного замовлення за програмою.

"За умови вкладення коштів у підготовку виробництва, ми готові в 2018 році поставити цей комплекс на дослідне чергування", – сказав він.

Також Дегтярьов додав, що в даний час КБ активно нарощує промкооперацію з оборонно-промисловим комплексом: порівняно з 2010 роком вона зросла в півтора рази.

ІНІЦІАТИВИ

Президент провів нараду з силовиками та волонтерами

Президент України Петро Порошенко провів розширену нараду з питань законодавчого забезпечення військової та безпекової сфер за участі керівників силових відомств, Міністерства оборони, Генерального штабу та представників волонтерських організацій.

Президент доручив у невідкладному порядку підготувати та винести на розгляд Верховної Ради низку законодавчих змін, які стосуються військової та безпекової сфер.

Так, за ініціативою Президента розробляється законопроект, який дозволить суттєво збільшити харчове забезпечення військовослужбовців, зробить процедуру державних закупівель більш ефективною та прозорою.

Глава держави також повідомив, що підписав Закон та Указ про проведення багатонаціональних навчань за участю підрозділів Збройних Сил на території України та за кордоном на 2015 рік і про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України.

В нараді також взяли участь заступник Глави АПУ Олексій Філатов, Постійний представник Президента у Верховній Раді Степан Кубів, Голова комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Сергій Пашинський.

Крім того, Президент окремо провів робочу нараду з питань оборони і безпеки з керівниками силових відомств. Зустріч була присвячена аналізу поточної ситуації в зоні проведення антитерористичної операції та стану виконання Мінських домовленостей, а також перспективам розвитку подій та варіантам реагування.

Президент заслухав доповіді начальника Генерального штабу Віктора Муженка щодо ситуації у військах та доповідь керівника Служби безпеки України Валентина Наливайченка щодо боротьби з корупцією і контрбандою.

В нараді також взяли участь Секретар РНБО Олександр Турчинов, Міністр оборони Степан Полторак, заступник Глави АПУ Андрій Таранов.

З РУК ПРЕЗИДЕНТА

Нагороди військовим, які відзначились у зоні АТО

Президент Петро Порошенко відвідав 407-й військовий госпіталь Міністерства оборони в місті Чернігів, де лікуються військові – учасники АТО, та вручив орден Богдана Хмельницького III ступеня лейтенанту Єгору Щербакову, орден “За мужність” III ступеня прапорщику Дмитру Воробею, сержанту Миколі Гурину та старшому солдату Владиславу Коржу.

– Ви є зразком мужності та героїзму. Приємно, що такі воїни, як ви, тримаєте український прапор. Впевнений, що з такими бійцями вся Україна може почуватися захищеною, – сказав Президент.

Також Петро Порошенко вручив пам'ятні подарунки – іменні годинники від Президента України солдату Юрію Погорбному, старшим солдатам Віктору Домбровському та Олександру Ушатому, сержанту Олександру Надточію, старшому сержанту Максиму Карпенку, капітану Миколі Коваленку.

Глава держави наголосив, що український народ високо цінує мужність і героїзм, виявлені бійцями у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України.

Начальник госпіталю полковник Олександр Слесаренко поінформував Президента про перебіг лікування та стан військових. За його словами, бійці отримують необхідний для одужання комплекс заходів, забезпечені медичними препаратами тощо. Він також ознайомив Главу держави із роботою установи. Зокрема, продемонстрував кабінет лікувальної фізкультури, відділення анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії, операційний блок.

Довідка. Лейтенант Єгор Щербаков перебував у зоні АТО з червня 2014 року. Виконував бойові завдання з ведення розвідки в районі населених пунктів Степанівка, Петровське, Артемівське, Дебальцеве, Луганське. 9 лютого 2015 року потрапив під артилерійський обстріл та отримав поранення, після чого був госпіталізований.

Прапорщик Дмитро Воробей був мобілізований у травні минулого року, після чого виконував бойові завдання поблизу Сватового, Нової Олександрівки, Теплового, Станиці Луганської, Дебальцевого. Поранення отримав у лютому цього року поблизу н.п. Луганське Донецької області під час танкової атаки противника.

Сержант Микола Гурін був задіяний у АТО з листопада 2014 року. Захищав опорний пункт в районі н.п. Оріхово Луганської обл. 26 січня 2015 року під час виконання бойового завдання група, у складі якої був і М.Гурін, потрапила в засідку, під час бою він отримав поранення.

Старший солдат Владислав Корж перебував у зоні АТО з грудня 2014 року. Виконував завдання в районі н.п. Дебальцеве. 14 лютого поточного року під час виконання бойового завдання потрапив під мінометний обстріл, отримав поранення.

407-й військовий госпіталь (м.Чернігів) Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України – заснований 1 лютого 1933 року багатопрофільний лікувальний заклад.

Нині в Чернігівському госпіталі проходять курс лікування 49 військовослужбовців, які направлені до військово-медичної установи із зони проведення антитерористичної операції. За весь період АТО лікування в госпіталі пройшли 1190 військовослужбовців.

www.mil.gov.ua

ОФІЦІЙНО

Арсеній Яценюк: “Усі виплати, передбачені бюджетом, мають дійти до учасників АТО”

Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк наголосив на необхідності того, аби всі виплати, передбачені в Законі про Державний бюджет для учасників АТО, “дійшли до людей”. Про це він заявив на засіданні Уряду.

“Кажуть, що не до всіх дійшли виплати. Десять якась бюрократія, хтось якийсь папірець не написав. А ми за цими папірцями забуваємо про людську долю. А для держави це одне з ключових завдань – як держава ставиться до своїх захисників, так і народ ставиться до держави”, – підкреслив Глава Уряду.

Він нагадав, що із зони АТО невдовзі повернуться 35 тисяч військовослужбовців: “Треба залучати обласні й районні державні адміністрації. З людьми треба говорити, запитувати, чим можемо допомогти. Максимум контактів з сім'ями”.

Глава Уряду звернувся до голови Державної служби у справах ветеранів та учасників АТО Артура Дерев'янка: “Від вас зараз залежить дуже багато. У вашому розпорядженні всі: Прем'єр-міністр, міністри, всі обласні адміністрації. Сьогодні ваша найвища відповідальність – щоб той, хто зі зброєю в руках захищав Україну, отримав належну повагу і допомогу від української держави і від української влади. Це наш з вами обов'язок”.

Окрім того, Арсеній Яценюк нагадав, що Кабінет Міністрів виділив кошти на протезування бійців АТО за кордоном. Глава Уряду доручив Держслужбі у справах ветеранів та учасників АТО разом із Міністерством соціальної політики України та Міністерством

оборони України перевірити виконання програми з урядової допомоги учасникам АТО для протезування.

Варто також додати, що Прем'єр-міністр запропонував залучити волонтерські організації до роботи служби у справах ветеранів та учасників АТО. Зокрема, він звернувся до Артура Дерев'янка з пропозицією залучити волонтерські організації до роботи служби у справах ветеранів та учасників АТО в регіонах:

“Знаю, що ви робите максимум для того, щоби українські військовослужбовці, які повернулися з зони проведення антитерористичної операції, отримали допомогу держави”.

Водночас він наголосив, що основне в цій роботі “не йти по шляху стандартних формалістських підходів”.

Так, Арсеній Яценюк запропонував замість створення підрозділів Держслужби в кожній області зробити “агентами не обласні чи районні адміністрації, не нову чиновницьку структуру, а волонтерські організації”. Він зазначив, що в Україні – широкий волонтерський рух, і не варто витратити кошти на чиновників, а необхідно залучити волонтерів, які допомагали учасникам АТО, брали і беруть активну участь в допомозі українським військовослужбовцям, адже “толку буде в десять разів більше”.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ

Літаку Ан-30 – ім'я Костянтина Могилка

З метою забезпечення вивчення та врахування громадської думки та дотримання вимог Закону України “Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій” Командування Повітряних Сил Збройних Сил України повідомляє про розміщення на сайті Друкованого органу Міністерства оборони України “Крила України” проекту Указу Президента України “Про присвоєння імені Костянтина Могилка літаку Ан-30 (бортовий номер 86) 15-ї бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України”.

Указ розроблено за ініціативою особового складу 15-ї бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України з огляду на героїчні вчинки і звершення в ім'я Батьківщини Героя України підполковника Могилка К.В. під час боротьби за незалежну Українську державу.

Розроблення проекту Указу Президента України “Про присвоєння імені Костянтина Могилка літаку Ан-30 (бортовий номер 86) 15-ї бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України” обумовлено необхідністю вшанування пам'яті Героя України підполковника Могилка К.В., покращання військово-патріотичного виховання особового складу Збройних Сил України на бойових традиціях захисників Вітчизни.

6 червня 2014 року під час виконання бойового завдання з повітряної розвідки по визначеному маршруту в районі м. Слов'янськ був підбитий терористами з ПЗРК літак Ан-30Б, який пілотував льотчик I класу Могилко Костянтин Вікторович. Почалася пожежа правого двигуна, і некерований літак став падати на житлові квартали міста. Ціною власного життя та завдяки умілим діям екіпажа літак був уведений від

густонаселених районів міста Слов'янськ, десятків місцевих жителів міста були врятовані. Офіцери врятуватися не вдалося.

Зауваження та пропозиції до проекту від фізичних та юридичних осіб просимо надсилати на адресу: м. Вінниця, вул. Червоноармійська 105, 21007 Командування Повітряних Сил Збройних Сил України. Адреса електронної пошти прес-центру Командування Повітряних Сил Збройних Сил України: ua1@ukr.net.

Відповідальний за проведення громадського обговорення полковник Баюш Олександр Якович, телефон (0432) 596 940.

Зауваження та пропозиції до проекту від фізичних та юридичних осіб приймаються протягом місяця з дня повідомлення про громадське обговорення проекту.

Проект

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про присвоєння імені Костянтина Могилка літаку Ан-30 (бортовий номер 86) 15-ї бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України

З метою увічнення пам'яті Героя України підполковника Могилка Костянтина Вікторовича, урахувавши його мужність і героїзм, незламність духу в боротьбі за незалежну Українську державу, та зважаючи на високий професіоналізм, зразкове виконання поставлених завдань особовим складом 15-ї бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України, постановляю:

1. Присвоїти літаку Ан-30 (бортовий номер 86) 15-ї бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України ім'я Костянтина Могилка.

Президент України П. ПОРОШЕНКО.

ВІЙСЬКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

На Прикарпатті планували “Безпечне небо – 2015”

27 березня в Івано-Франківську завершилася початкова конференція з планування українсько-польського тактичного навчання авіаційних підрозділів “Безпечне небо – 2015”.

(замислу) планування навчання та обговорили питання організаційного, технічного та логістичного спрямування проекту Меморандуму та технічної угоди навчання.

Головну, та заключну, конференцію з планування українсько-польського навчання авіаційних підрозділів “Безпечне небо – 2015” сплановано провести у другій половині літа 2015 року.

Передбачається, що навчання “Безпечне небо – 2015” пройде цього року восени (орієнтовно кінець вересня – початок жовтня). У військових навчаннях братимуть участь літаки винищувальної та транспортної авіації, гелікоптери. За словами керівника української делегації полковника Сергія Журавльова, українські та польські військові авіатори відпрацюватимуть спільні дії щодо забезпечення безпеки повітряного простору обох держав. Це, у свою чергу, сприятиме отриманню його учасниками досвіду, необхідного під час прийняття миттєвих рішень у позаштатних ситуаціях в повітрі.

Прес-центр ПС ЗС України.

Захід пройшов на базі авіаційної бригади тактичної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України. Від Республіки Польща на конференції були присутні представники Повітряних сил Збройних сил країни під керівництвом головного спеціаліста Інспекторату ПС Генерального командування сил ЗС Республіки Польща підполковника Бартомея Мейка. Делегацію Повітряних Сил ЗС України очолює старший інспектор-льотчик відділу тактичної авіації управління застосування авіації Командування ПС ЗС України полковник Сергій Журавльов. У роботі конференції також взяв участь по-

мічник Аташе з питань оборони Посольства Республіки Польща в Україні капітан Олександр Сухенка.

Головною метою зустрічі стало обговорення сценарію навчальних цілей, які планується відпрацювати, а також уточнення сил і засобів сторін, що плануються залучити до навчання. Були розглянуті й організаційні питання з підготовки, які потребують опрацювання сторонами до проведення наступних конференцій з планування навчання “Безпечне небо – 2015”.

Під час зустрічі сторони провели брифінг-презентацію щодо пропозицій і варіантів сценарію

Герой-рятівник у погонах

Повертаючись зі служби додому, майор Збройних Сил України Сергій Калетнік врятував життя мешканця Чернігова. Ризикуючи власним життям, офіцер витяг 28-річного чоловіка з палаючого будинку.

тично не міг рухатись. Тоді Сергій Калетнік вирішив самотужки рятувати бідолашного.

– Я підхопив його на плече та потяг в сторону балкона, – згадує майор Калетнік. – Там попросив людей, щоб допомогли йому спуститись на землю та надали першу допомогу. А сам заходився гасити пожежу водою та підручними засобами.

Уже через кілька хвилин на місце події прибула рятувально-пожежна бригада, яка і приборкала “червоного півня”. Потерпілого доправили до лікарні.

Як зазначили в командуванні ДНВЦ, героя-рятівника, справжнього українського офіцера Сергія Калетніка, котрий рік тому, не зрадивши Військовій присязі, виїхав з окупованого Криму на материкову частину України, буде заохочено.

Віктор Ануфрієв,
м. Чернігів.

– Пізно ввечері я повертався додому, – розповідає інженер-випробувач озброєння та військової техніки Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України майор Сергій Калетнік. – Почув’як із сусіднього гуртожитку студенти через вікна кричали та показували на пожежу в багатоповерхівці. Відтак, побіг в напрямку стихії. Вже там побачив, як з балкона першого поверху будинку виступав чорний дим.

Військовий разом з сусідами господаря охопленого вогнем помешкання намагався потрапити в середину через вхідні двері. Та вони були зачинені. Часу для роздумів не було, тому офіцер пробрався через палаючий балкон у квартиру. Прикриваючись військовим головним убором від їдкого диму та вогню, офіцер відшукав потерпілого. Чоловік прак-

ПОЛЬОВИЙ ВИШКІЛ

На стрільбищі – завтрашні сержанти-авіатори

На стрільбищі полігону Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба пройшли заняття з вогневої підготовки з особовим складом Військового коледжу сержантського складу.

Близько 90 курсантів першого курсу та офіцерів коледжу виконали вправи навчальних стрільб із автомата АК-74, ручного кулемета РПК-74, кулемета ПКМ та гранатомета РПГ-7. Також вони попрацювали у влучності метання оборонної навчально-імітаційної ручної гранати з окопу.

– Метою проведення стрільб було підвищення вогневого вишколу і вдосконалення навичок з володіння стрілецькою зброєю. Виконанню практичних стрільб передувала ретельна теоретична підготовка, досконале вивчення умов виконання вправ, правил поводження зі зброєю та заходів безпеки при стрільбі. Ці чинники дозволили особовому складу успішно виконати нормативи та влучно знищити усі навчальні цілі, – розповів тимчасово виконуючий обов’язки начальника коледжу підполковник Роман Зоркін.

Олег Плаксієв, м. Харків.
Фото автора.

КУЛЬТУРНИЙ ДЕСАНТ

Музичний презент для мобілізованих

Недільного ранку 29 березня Ансамбль пісні і танцю Збройних Сил України відвідав з концертною програмою мобілізованих військовозобов’язаних у Василькові. Значного колориту їхньому виступу надали учасники популярних телешоу “Голос країни” та “Х-фактор”. Це співачки Аліна Башкіна і Маргарита Мелешко.

Репертуар артистів складався як з народних українських, так і сучасних естрадних пісень. Крім того, виконувалися й нові твори, що були написані під час бойових дій та за короткий проміжок часу набули популярності серед українських воїнів.

Мобілізовані із захопленням зустріли весь творчий колектив та проводжали виступаючих бурхливими оплесками і словами вдячності. Кожен бажаний після концерту мав змогу взяти автограф у артистів. На думку самих хлопців, такі заходи хоч трішки відволікають від буденності та сприяють їхній подальшій службі.

Це вже не перший візит артистів, оскільки колектив завжди залишається задоволений

атмосферою, що панує у концертній залі. Нещодавно ансамбль повернувся із зони АТО, де давав концерти для військових у Краматорську.

Бійці проходять підготовку в Об’єднаному навчальному центрі Повітряних Сил ЗС України вже майже місяць. Крім цього колективу, під час підготовки мобілізованих, навчальний центр час від часу відвідують психологи та фахівці з тактичної медицини. Їхні програми налаштовані на підготовку майбутнього бійця для участі в АТО та сприяють відпрацюванню практичних навичок з надання психологічної, й і медичної допомоги.

Ярослава Марченко,
“Крила України”.

“Фурія”: хто вона і на кого полює?

Знищений “Бук”, десятки ворожих бронемашин, танків, блокпостів, складів боекомплектів... Це – далеко не весь “здобуток” “Фурії”. Ніхто не знає, як виглядають розвідники спецпідрозділу, довгий час про них знали лише окремі артрозвідники. Та результати роботи “Фурії” добре відчув на собі наш ворог. Бійці спецпідрозділу працюють по усій території АТО, щодня ризикують життям, виявляючи противника. Спіймати їх на мирній території практично нереально, вони завжди – у самому пеклі.

ФУРИЯ

СПЕЦПІДРОЗДІЛ

Добровільно і свідомо

Переоцінити роль “Фурії” у загальній справі важко. Нам вдалось поспілкуватись з одним із бійців підрозділу. Чоловік із позивним “Дельфін” ще з семи років мріяв стати розвідником. Мрія здійснилась. Йому – тридцять, він – один із захисників України. Боєць впевнений, що бездіяльність наразі є синонімом злочину. Боєць розповідає, що “Фурія” і надалі приховувала б своє існування від широкого загалу, якби не потреба у волонтерській допомозі.

– Ми займаємось безпосередньо розвідкою, пошуком російської техніки і людей. Також допомагаємо коригувати вогонь по бойових цілях. Воювати вирушили абсолютно добровільно і свідомо, – розповідає “Дельфін”. – Така незалежність має багато переваг. В першу чергу, нам не потрібно чекати наказів і узгоджень, щоб опинитись в необхідний момент саме там, де ми найбільше потрібні. Для того, щоб прийняти рішення нам достатньо одного телефонного дзвінка з проханням про допомогу. Але у незалежності є й інший бік медалі... Нам зовсім немає від кого чекати на допомогу і підтримку. За нашу спиною – лише небайдужі українці...

Особисто для “Дельфіна” війна розпочалась із придбання безпілотної, з яким він прийшов прямисінько до Міністерства оборони.

– Там літачок назвали дитячими забавками. Та моя допомога знадобилась у добровольчому підрозділі. Саме так я і потрапив на фронт. Війна мене змінила. Не повірите – сплю вдома в спальному мішку. Більше скажу – перший час спав на підлозі і не роздягався навіть. До речі, багато друзів тут відсіялось, мені нема просто про що з ними розмовляти. Всі мої друзі і брати – там. Собаку додому привіз з фронту – німецьку вівчарку. Вона стільки пережила. Більше десяти кілометрів пройшла полями через розтяжки, шукаючи свою батарею, командир-хазяїн її загинув... Салюти чує – спокійно реагує. А зброю бачить – дико панікує. Подруга моя бойова. Іва.

Помста буде страшною

Назву спецпідрозділу розвідники пояснюють просто. Фурія є богинею помсти. Таким чином розвідники хотіли продемонструвати, що вони не нападають і не атакують, а лише захищаються і мстять.

– Сучасна війна є війною технологій, – пояснює “Дельфін”. – При чому технології дуже коштовних. Це і безпілотики з великим радіусом дії, і тепловізори, і супутниковий зв’язок, і броньовані автомобілі... Усе це нам потрібно. Оскільки “Фурія” є добровольчим підрозділом, довгий час ми намагались усі питання матеріально-технічного забезпечення вирішувати самостійно за допомогою друзів і близьких людей, аде афішувати інформацію про себе немає змоги. До нас звертаються бійці, які мають дефіцит розвідувальних даних. “Фурія” приїжджає на виклик із своїм обладнанням і проводить аеророзвідку, після чого передає дані бійцям. “Дельфін” зазначає, що на розвідників скрізь чатує небезпека, починаючи від пошуку місця для старту, закінчуючи російськими станціями радіоелектронної боротьби, що дозволяють визначити їхнє місцезнаходження.

– Навіть за двадцять кілометрів від лінії фронту ми не відчуваємо себе в повній безпеці. Ні для кого не секрет, що у ворогів є і “Гради”, і “Урагани”, і “Смерчі”. Взагалі половина бойовиків, що наразі воюють на Донбасі, – професійні російські військові, тож і воюють вони професійно. Їм все одно. За що воювати, кого вбивати. У наших солдат більший рівень відповідальності. За сім’ї, за родини. Ми – країна-агресор. Завжди тільки оборонялись. А ці – весь час когось підкорювали: Чечня, Грузія... Та і наші хлопці змінюються, вони вже нічого не бояться. Межа стирається. Страху смерті нема. Обстріл йде – бачу йде боєць собі з пакетом, навіть не нахиляється.

Три сантиметри життя

За рік бійцям “Фурії” довелося не раз дивитись у вічі смерті. Подобиць надскладних операцій вони практично не відкривають. Кажуть лише, що болю було надто багато.

– Одна із найскладніших операцій була недалеко від Дебальцевого у лютому. До так званого перемир’я залишалось усього два дні. Був дуже складний тиждень. Нам

вдалось виявити більше тридцяти одиниць ворожої техніки. Повертаючись із завдання, ми “вмудрилися” отримали “Градом” прямою наводкою метрів із 600 від нас... З восьми відправлених отримали один по даху, люк зірвало, ми мчалися, максимально притискаючись до дерев, щоб хоч якось вберегти себе від уламків...

Артилеристи тоді пояснили розвідникам “Фурії”, що їх врятували три сантиметри. Якби снаряд влучив нижче на три сантиметри, тоді шансів вижити не було б ніяких.

– Не можна віддавати ні метру своєї землі, чого б це не коштувало. Стояти! Стояти до останнього. Бо якщо ми підемо – із Одесою, із Харковом і Херсоном можна буде попрощатись. Десятки тисяч людей вже загинули. Живі не зрозуміють, мертві не простять.

Відносність тиші

Кожний день бойових польотів, ремонтів та технічної модернізації літаків потребують величезних коштів. Наразі ж розвідники планують укомплектувати ще один екіпаж. Тишу вони називають відносною і готуються до нових операцій.

– Зараз там відносно тихо... Відносно... Важливо використати цей час із максимальною користю і ефективністю. Виникла необхідність укомплектувати ще один екіпаж. Ми віримо, що з допомогою небайдужих людей завдання будуть реалізовуватись ще ефективніше, ще точніше.

“Дельфін” усвідомлює, що війна закінчиться нескоро, та вже має певні плани на мирне майбутнє. Чоловік планує стати продюсером вітчизняного серіалу про снайпера.

– Ми працювали над ним ще задовго до Майдану. До мене телефонують із деякими пропозиціями з цього приводу. Кажу почекайте. У мене тут свої блокбастери зараз.

P.S. Лише за приблизними даними на рахунок спецпідрозділу – десятки одиниць знищеної ворожої техніки – установка “Бук”, зенітно-ракетний комплекс “Стріла”, 18 танків, 23 бронемашини ворога. Крім того, авіарозвідка допомогла знищити 12 блокпостів бойовиків, п’ять командних пунктів, дев’ять опорних пунктів, сім артилерійських позицій і чотири склади боекомплектів.

Анастасія Олехнович.
“Крила України”

“БЛАГОДІЙНИК РОКУ”

З обмеженими можливостями і безмежною добротою

Колишній десантник Псковської дивізії. Без ніг, без пальців на руках... У Херсоні Григорія Янченка знають усі. За рік чоловіку вдалось зібрати для потреб армії більше трьохсот тисяч гривень і стати переможцем національного конкурсу “Благодійник року”.

Він – людина з обмеженими фізичними можливостями, але з безмежним бажанням зробити свій внесок у перемогу України. Колись продавав газети в кіоску. А починаючи з квітня, чи не щодня долає три кілометри на інвалідному візку до популярного в Херсоні торговельно-розважального центру. Тут, жартує чоловік, його нове “робоче місце”. До візка прикріплена скринька для грошей із написом про допомогу українській армії, поруч – фотоз-

віти візитів із подарунками для бійців, а за спиною візка два прапори: України та Повітряно-десантних військ.

– На Форумі волонтерів залітав Григорій Миколайовича стоячи. Він дійсно є сильною людиною. Він є прикладом того, що навіть після складних поранень не потрібно втрачати сенс життя. Чоловік демонструє, як багато можна зробити не для себе, а для інших.

Григорій Миколайович запевняє, що і надалі робитиме для допомоги війську усе можливе. Чоловік не лише збирає кошти, а і їздить у зону АТО разом із іншими волонтерами.

– На всі зібрані мною кошти купуємо найнеобхідніші речі та пристрої: теплий одяг, розвантажувальні жилети, оптичні приціли, взуття, прилади нічного бачення. А одному хлопцю я подарував власний візок. Намагаюся зберігати всі чеки й виписки, щоб ніхто не подумав, що я збираю гроші для себе. Мене

ніхто не перевіряє, але все може бути, влада міняється, не хочу, щоб потім обізвали шахраєм. За ці місяці мене дуже здивувало, яку доброту й милосердя виявили наші люди, звичайні перехожі.

Марія Руда. “Крила України”.

Васильківська радіотехнічна бригада не є винятком. За рік неоголошеної війни на сході країни її діяльність змінилася майже кардинально. Збільшилася чисельність особового складу, зокрема військовослужбовців за контрактом, побільшало й військової техніки, з тим самим зросла й відповідальність та взаєморозуміння самих військовослужбовців підрозділу.

За словами командира бригади полковника Ігоря Каркіщенка, на сьогодні в частині проводиться повномасштабна підготовка водіїв. Левова частка таких занять проходить в нічний час.

— Оскільки на контракт приходять 20-річні хлопці без досвіду роботи, вони потребують постійного навчання та вдосконалення набутих раніше навичок. І вже за допомоги досвідчених водіїв, котрі постійно возять боєприпаси в зону АТО, ми й готуємо майбутніх фахівців. Погодьтеся, їхній досвід цінніший та вагоміший для солдата, котрий невдовзі поїде в район неоголошеної війни. Саме такі знання можуть врятувати йому життя.

Військовослужбовці підрозділів, що підпорядковуються бригаді, добровільно та самовіддано виявляють бажання стати на збройний захист нашої Вітчизни. На даний час це військовослужбовці, що входять до зведеного

загону Повітряних Сил ЗС України, і бійці, які виконують завдання бригади з охорони та оборони підрозділів.

За весь період буремних подій на сході країни в зоні АТО (Краматорськ, Авдіївка) побувало біля ста чоловік з васильківської бригади. Троє з них нагороджені орденом "За мужність" III ступеня. Це старшина вузла зв'язку прапорщик Максим Гриценко, командир відділення зенітно-ракетних комплексів взводу охорони сержант Олександр Крилов та дизеліст-електрик РЛС окремого радіолокаційного взводу солдат Олег Пупков.

Командир роти матеріально-технічного забезпечення частини

РАДІОТЕХНІЧНІ ВІЙСЬКА:

Робота в режимі нон-стоп

Ні для кого не секрет, що від початку вторгнення на територію України путінсько-терористичних військ, всі військові частини перейшли на більш напружений темп служби. Постійна бойова готовність, позапланові навчання, періодичні марші в запасні райони – все це відбувається ледве не щодня. Військові структури працюють на перемогу у війні. І кожен військовослужбовець розуміє, що саме його робота, хай навіть і в тилу, така необхідна для підтримки бійців, що беруть участь в АТО.

капітан Володимир Сулима зазначає, що силами особового складу роти кожного дня відновлюється військова техніка, проводяться поточні ремонти та обслуговування техніки. Значна частина відремонтованої техніки все частіше залучається для транспортування всього необхідного бійцям АТО.

— Для окремих підрозділів, які в тому числі розташовані в зоні бойових дій, ми підвозимо матеріальні засоби, боєприпаси, озброєння, військову техніку та пально-мастильні матеріали. До того ж, ще на початку місяця рота в повному складі здійснила марш в запасний район, де була розгорнута об'єднана ремонтна майстерня з ремонту техніки. Таким чином, в умовах війни особовий склад починає працювати по-новому, більш злагоджено та відповідально.

Крім цього, бригада в складі радіотехнічних батальйонів і окремих радіолокаційних рот несе по-

стійне бойове чергування з охорони повітряного простору. Для прикладу, кожного дня на командний пункт бригади заступає близько 30 офіцерів та контрактників. За допомогою технічних засобів та відповідних комплексів автоматизації "Ореанда" та "Віраж" військова частина забезпечує перельоти бойової та військово-транспортної авіації в межах відповідальності бригади.

Попри значне зростання поставлених перед бойовою обслугою завдань, військовослужбовці не нарікають на умови праці. Так, планшетист роти управління бригади старший солдат Сніжана Терещенко стверджує, що тривалі навантаження під час несення бойового чергування не лякають і не перешкоджають роботі.

— Ми всі з розумінням ставимося до поставлених завдань. Хай навіть в тилу, але всіма силами намагаємося допомогти тим, хто бореться за нашу незалеж-

ність. Попри відчутну втому та деякі фінансові труднощі, ми здатні в повному обсязі виконати свою безпосередню роботу.

З огляду на бойові дії, що ведуться на сході нашої держави, роботи на КП побільшало в рази. Як відзначає командир бригади, крім звичайних бойових чергувань, для проведення комплексного тренування бойових обслуг КП постійно проводяться практичні заняття. Крім того, кожного разу підв'язують контрольні цілі. А це дає змогу оцінити можливості та навички кожного військовослужбовця, рівень навченості особового складу та злагодженості всіх бойових обслуг.

Планшетист-кодувальник групи контролю РУ бригади старший солдат Людмила Швець відзначає, що дана ситуація змінила людей на краще.

— Ми почали отримувати більше допомоги від пілотів цивільних суден малої авіації. Ми ділимося між собою інформацією про повітряну обстановку, нашим військовим допомагають формою, берцями, спорядженням. А це відчутна підтримка для нашої служби в цілому. До того ж, змінилося ставлення й звичайних людей до нас як військових. Шкода тільки, що цьому посприяла збройна агресія Росії.

Кропітка та самовіддана праця військовослужбовців бригади дає ефективний результат для подальшого несення бойового чергування як з протиповітряної оборони, так і з охорони та оборони підрозділів. Їхню роботу помітно тільки тоді, коли йде повномасштабна війна. Тож, у разі масового нальоту російської авіації, саме завдяки роботі військовослужбовців радіотехнічних військ повітряні кордони нашої держави будуть надійно прикриті.

Ярослава Марченко. "Крила України".
Фото автора.

АРМІЯ З НАРОДОМ

Для бойовиків вони – мішені, для українських військових – люди в біді

Красногорівка – місто-мішень для російсько-терористичних військ. Час від часу його піддають хаотичним обстрілам з мінометів. Такий турбуочий вогонь перетворює життя цивільних мешканців на нестерпний жах. Вижити в критичній обстановці допомагають військові. Офіцери цивільно-військового співробітництва організують доставку в місто продуктів наборів, свіжого хліба та теплої одягу.

— Сьогодні ми з волонтерами привезли сюди 1000 буханців хліба, мікроавтобус з продуктами та теплими речами, – розповідає офіцер групи цивільно-військового співробітництва. – Намагаємо-

ся надавати допомогу з періодичністю не менше ніж раз на тиждень. Також обов'язково спілкуємося з місцевими жителями. Зановоуємо усі проблеми, відповідаємо на питання. Люди вже добре знають нас і наші справи, дови-

ряють нам. Ось зараз оновили список мешканців, які самі не здатні пересуватися через хвороби. Будемо адресно доставляти їм ще й медикаменти.

Ще одна проблема, що загострюється в Красногорівці, – нагро-

мадження сміття. Комунальні служби не ризикують вивозити його з міста, що обстрілюється. Військові планують очистити місто разом з громадою.

— Ми будемо надавати вантажні автомобілі, в які мешканці змо-

жуть зібрати сміття з вулиць, – кажуть офіцери цивільно-військового співробітництва. – Важливо не допустити екологічного лиха та епідемій.

Владислав Назаркевич. "Крила України".
Фото автора.

“ВАЛАР”: зробимо українську армію сучаснішою

Офіційно науково-виробниче підприємство “ВАЛАР”, яким керує академік Академії наук України Валерій Арциховський, було оформлене в 2000 році. Основою його діяльності стало проведення пошукових та дослідно-конструкторських робіт в галузі медичної техніки та інших напрямках передових розділів науково-технічного прогресу.

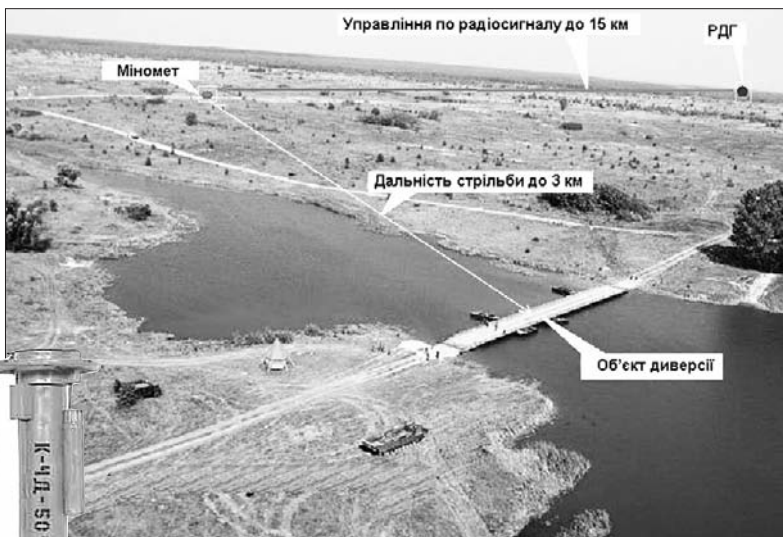
Початок 90-х років минулого століття для переважної більшості громадян колишніх радянських республік став серйозним випробуванням – розпад “зацентралізованого” СРСР із його не завжди ефективним хитросплетінням економічних взаємин, болючий перехід від планової до ринкової економіки, розрив культурних зв'язків... Глибока економічна криза змусила пересічних громадян шукати своє “місце під сонцем” в умовах нових реалій. Але не кожен із вчорашніх токарів, інженерів чи учителів зміг перекваліфікуватись у вуличного торговця, початківця-підприємця чи бандита-рекетира.

Наприкінці 90-х років в Івано-Франківську група ентузіастів – людей, які донедавна працювали на заводах, в конструкторських бюро та науково-дослідних інститутах найвищого рівня, вирішила створити своє підприємство з урахуванням досвіду, що багато років був сенсом їхнього життя.

– Ми займалися створенням штучних органів людини та унікального інструментарію для хірургії, – згадує головний конструктор проектів НВО “ВАЛАР” Ігор Колос. – Між іншим, ми першими ввели термін “робот в мікрохірургії” та почали розробляти такі технології для судинної мікрохірургії. Однак у вітчизняних міністерствах грошей на такі “чудасії” не знайшлося. Чинники нам заявляли: “Якщо за кордоном цим не займаються, то значить, це взагалі не потрібно...”

В житті багато чого міняють випадкові зустрічі у не менш випадкових місцях. Одне з таких “випадкових знайомств” стало знаковим і для підприємства “ВАЛАР”. Якоюсь шляху фахівців підприємства пересіклися з цікавою людиною – Віталієм Кожурою, у минулому – професором одного з військових вишів, а на той час – співробітником державної компанії “Укрспецекспорт”. Одного разу Віталій Васильович запросив представників підприємства у свій офіс, аби поговорити про одну з їхніх перспективних розробок робіт для хірургії. Мовляв, це доволі цікавий проект, під який можна знайти інвестора. На запитання, до чого тут військові та якийсь там робот, він пояснив, що бачить винаходи такого типу на підводних човнах та навіть у космосі, але в недалекому майбутньому за ними буде і поле бою...

Доповідь була вдалою. Втім, інвестор так і не знайшовся. Однак конструкторам “ВАЛАРУ” запропонували зайнятися розробками про-

ектів на військову та охоронну тематику.

– Гроші потрібні, роботи немає, а тут і грошей пообіцяли, і завод поруч, – розповідає технічний директор НВП “ВАЛАР”

Олександр Царьов – майор запасу, ветеран війни в Афганістані. – Оскільки власних конструкторів-зброярів у нас не було, довелось розраховувати на тих, хто був...

Таким чином, головним нашим “зброярем” стала жінка – Надія Федорончук, конструктор з фахом. Ця унікальна людина швидко освоїла тематику та малювала стоси креслень. А потім – цех і випробування вузлів, полігон, декілька головних зразків для передачі замовнику. Отак все починалось...

Що це було за оборонне замовлення, прикарпатські винахідники воліють не афішувати.

– Своє завдання ми успішно виконали, “Укрспецекспорт” продав наш оборонний комплекс за кордон, ми отримали свою винагороду, – продовжує розмову Ігор Колос. – Гроші не великі, але тоді для нас всіх це було значним досягненням та хорошою школою з розробки спеціальної техніки. До речі, в нашому колективі – чимало колишніх військових у званнях від рядового і до полковника. У багатьох за плечима – участь у бойових діях в Афганістані, Анголі та інших країнах. Тож військова тематика нам досить близька. Відтак, ця наша розробка поклала початок низці інших мілітарних напрацювань.

Слід додати, що розробки НВО “ВАЛАР” експортувалися і неодноразово перемагали на всеукраїнських та міжнародних конкурсах на кращий винахід. Їхні проекти отримували міжнародні гранти і високо оцінені експертами багатьох країн. А в портфелі підприємства – понад 130 винаходів.

Досить цікавою розробкою прикарпатців останніх років став комплекс високоточного пострілу “Чорний дятел”, розроблений на основі сучасних ІТ-технологій з використанням кодованого бездротового зв'язку. Пускова система комплексу є виробом разового використання. На думку розробників, застосування виробу може бути досить ефективним у поєднанні з автономними засобами відеоспостереження, які передають зображення про ситуацію в зоні очікуваного знаходження противни-

ка. Управління комплексом – дистанційне, на відстані близько 15 км (в деяких випадках до 300 км і більше) і виключає присутність оператора в зоні його розміщення, у тому числі на території противника.

Ураження цілі реалізується по навісній траєкторії з її корекцією на пасивній ділянці. Пульти керування з РК-дисплеєм забезпечує кодований радіозв'язок закритим каналом і може використовуватись для проведення будь-якої кількості пострілів. На визначеній території може бути одночасно встановлено необхідну кількість пускових контейнерів. Карта установки комплексів може знаходитись в пам'яті пульта управління і виводиться на екран дисплея.

Боеприпас має вбудовану повнокольорову відеокамеру в носовій частині бойової частини. Зображення відеокамери боеприпасу комплексу відображається на пульта управління оператора. Контейнер з пострілом, заповнений газоподібним азотом, є автономним і герметичним. Тиск газу використовується також для зняття кришки контейнера, очищення каналу ствола і скидання можливого маскувального ґрунту при приведенні комплексу в бойове положення. Постріл може здійснюватися дистанційно і приховано. У зв'язку з особливою конструкцією контейнера, звук пострілу не чути на відстані декількох метрів, що забезпечує високу скритність бойового використання і раптовість ураження цілі.

Комплекс “Чорний дятел” був випробуваний в умовах полігона при відстані до цілі у 1800 метрів. Проведені випробування показали його високу ефективність. До речі, подібні вироби (типу “MUGI”) ефективно використовуються ізраїльською армією.

Сьогодні фахівці НВО “ВАЛАР” працюють над декількома іншими розробками для військових. Серед них, зокрема, – виріб “Крокус-6”, призначений для ураження живої сили противника у випадку його критичного наближення до броньованої техніки, знаходження його на “броні” в зоні недосяжності штатного стрілецького озброєння.

Розробка “валарівців” монтується на конструктивні елементи башти танка, БТР або іншої бойової машини і забезпечує ведення вогню одним з членів екіпажу без відкриття люків і залишення танка. Для стрільби використовуються спеці-

альні контейнерні боеприпаси динамо-реактивного типу з готовими сталевими вражаючими елементами. Особливістю стрільби є те, що спрацьовування боеприпасу відбувається на висоті 1,2 м над основною поверхнею бойової машини.

Заряд “Крокуса” забезпечує ураження живої сили ворога безліччю елементів, які вистрілюються радіально за вузьконаправленою схемою. Така особливість вистрілу елементів ураження виключає небажане пошкодження елементів конструкції і приладів, які знаходяться на поверхні техніки. Використання готових елементів ураження дає можливість високо ефективно концентрува-

ти їх в зоні ураження і підвищити ймовірність знищення супротивника в зоні можливого перебування цілі.

Конструктивно виріб “Крокус” представляє собою спеціалізований короткоствольний гранатомет, встановлений вертикально на башті танка чи БТР. Виріб виконаний повністю автономним і не вимагає електричного підключення до бортової системи.

Загалом, мода на нові зразки новітніх озброєнь постійно змінюється і

теристиками і за колом завдань, що йому належить виконувати, мав більш перспективні завдання для вирішення у сучасному бою, широко рекламується і просувається в усьому світі.

Сучасний бій – це не тільки вогнева міць, вельми важливе і маскування цілей. Кілька років тому підприємство “ВАЛАР” розробило комплекс “Шторм” для екстреного маскування танків в бойових умовах. До речі, для маскування танка за штатним розкладом потрібна робота всього екіпажу і 40 хвилин часу.

А от “Шторм” маскує танк за 3-4 секунди. Ідея проста – маскувальна сітка розкидається силою порохових газів. Виріб “Шторм” було випробувано, і він на практиці довів свою ефективність. Але скорочення армії і бронетанкових сил теж поставило хрест на цій перспективній розробці. Сьогодні, коли армії почали приділяти в рази більше уваги ніж кілька років тому, є надія, що дана розробка конструкторів знову приверне до себе увагу з боку керівництва наших силових відомств.

Варто додати, що фахівці “ВАЛАРУ” працюють над технікою, яка може використовуватись для потреб поліції чи миротворчих сил. Йдеться про так звану “нелетальну зброю”. В активі підприємства “ВАЛАР” – унікальні розробки: сіткомет “КОБА”, “Стілет” – для нелетального ураження осіб, які захопили літальний апарат на стоянці, “Каскад” –

для ураження живої сили супротивника в ближній зоні при спробі захопити рухоме авто, міна із сіткою “С-2м”, кевларова граната “Б-10”, “ДЕЛЬ” для захисту від морських піратів та багато іншого.

Багато виробів в цій серії мають просту технологію нелетальної дії на супротивника. Багато виробів

вистрілюють сіткою і обробляють противника сльозогінним газом. Однак вражає діапазон такого впливу – від 8 до 200 метрів до цілі. Вперше в термінологію введено поняття “станковий сіткомет” кевларовою або “русар”-сіткою 10 на 10 метрів. Крім того, в цій категорії є і саморуйнівні міни нелетальної дії, які можуть “нападати” на супротивника в міських умовах із засідки.

Багато поліцейських “штучок”, розроблених НВО “ВАЛАР”, пройшли свого роду етап “демилітаризації” і можуть бути використані дослідниками тварин і птахів. Особливо затребувані вироби єгерями для відлову та подальшого переселення тварин. Виріб “Стіна” з великим успіхом використовується орнітологами при вивченні міграції птахів.

Сьогодні фахівці підприємства працюють над новітнім комплексом для боротьби з безпілотниками, які завдають багато шкоди бійцям в АТО.

На жаль, в Україні немає агенції типу американської DARPA, яка фінансує пошукові роботи всіх зацікавлених розробників та навіть приватних фантазерів у галузі військової техніки та технологій. Втім, прикарпатські умільці вірять, що їхні новинки такі стануть затребуваними в українських військових.

Андрій Яцик. “Крила України”.

Головний конструктор проектів НВО “ВАЛАР” Ігор Колос.

Технічний директор НВП “ВАЛАР” Олександр Царьов.

Офіцер-зенітник про пекло війни, жахи

Герой цієї публікації – майор Олександр Кондисюк, командир зенітно-ракетного артилерійського дивізіону нині розформованої 51-ї бригади. Підтягнутий, усміхнений, життєрадісний... За філіжанкою кави він неохоче згадує, через що довелось пройти за останні півроку. Дивлячись на офіцера, і не скажеш, що це той самий Олександр, який “загинув” на шпальтах українських газет півроку тому, але котрий зумів вижити під смертельним мінометним обстрілом... Дорога з війни додому затягнулась надовго. Чоловік пройшов місяці жахливого полону з приниженнями і побиттями. Цих спогадів уже ніколи не зітresh з пам'яті. На згадку про війну залишився осколок, який так і зажив у носі під час полону. Розхитані нерви дружини, підірване здоров'я матері і неймовірна радість, що дочекались...

– сам розумієш... Ламалася постійно. Зовсім безнадійно довелось відправити назад у Володимир-Волинський. А відремонтована й та, що була на ходу, – постійно залучалась до виконання бойових завдань. Завдання були різними. Окремі батареї направлялись для підсилення блокпостів. У нас в дивізіоні ще була створена мобільна група швидкого реагування. Вона постійно виїжджала супроводжувати різні підрозділи під час передислокацій, маневрів. Хлопці об'їздили майже всю Донецьку область. В безпосередніх бойових діях ми участі тоді ще не брали.

– Коли розпочались перші бойові зіткнення із противником?

– Все почалося 23 серпня, в День Державного Прапора. Мене викликали в штаб сектору. Там розпорядилися направити два відділення до Дзеркального Донецької області. Підвечір 23-го мої два відділення передислокувались, облаштували позиції, переночували, і з самого ранку наступного дня почався обстріл. Обстрілювали з міномета. Наші склади РАО знищили вщент. Ми півдня просиділи в укритті. Після обіду обстріли припинились. Посунув російський десант. Ми дали бій. Підбили ворожу техніку і взяли в полон 9 російських десантників. Полонених нагодували і передали в штаб сектору. З вечора, а потім і всю ніч по наших позиціях працювала ворожа артилерія. Довелось ночувати в укритті.

Наступного ранку я вийшов перевірити спостережні пости, де стояли мої бійці з ПЗРК. Хлопці доповіли, що на той момент вже були обльоти авіацією противника. Ворожі літаки пройшли дуже низько, але дуже далеко. Відразу доповіли в штаб сектору. Там підтвердили, що українська авіація у нашому районі не працює, дозволили відкривати вогонь. Але назад літаки не повернулися. Мабуть, полетіли іншим маршрутом. Ми їх більше так і не бачили. Зате одразу після цього нас знову почали обстрілювати.

– Чи усвідомлювали ви тоді наскільки серйозному угрупованню ворожих військ доведеться протистояти?

– На той час ще ні. Ну, працює артилерія ворога, стріляють міномети, декілька БМД... А коли все стихло, ми виходили з укриттів і побачили танки. Начальник бронетанкової служби бригади каже: “Саня, так то сімдесят двійки їздять”. “Не може бути”, – відповідаю йому... Вийшли танкісти, подивились і говорять: “Так, це російські танки, Т-72. Що будемо робити?”. А в нас у таборі – лише одна БМП. Найсерйозніше наявне озброєння – РПГ. Тобто відбиватись реально не було чим. Одразу доповіли в штаб.

Звідти наказ: “Тримати оборону”.

Потім знову обстріл. Ворожі безпілотники. Чіткі попадання ворога по наших позиціях. Підрозділ взяли в кільце. Ми маленькою групою прорвались в лісок, вийшли до мосту через річку, а там – знову російські танки, попереду – підрозділ російських спеців. Ми опинилися в оточенні. Росіяни щось кричали, погрожували. Все відбувалось надзвичайно швидко. Десь через дві хвилини метрів за п'ять від нас розірвались три мінометні снаряди. Майже всіх, хто там був, – порозривало, пошматувало осколками. Мого підлеглого майора Олексія Шепелюка прошило осколками і вибуховою хвилею відкинуло прямо на мене.

Після обстрілу перевірів пульс товариша – Шепелюк загинув. Його дружина й досі не вірить у смерть чоловіка. Постійно повторює: “Він в полоні. Я бачила по телевізору схожого на нього...” На мої слова не зважає. Хоч я там був і на власні очі все бачив. Майор Шепелюк, командир батареї ввіреного мені дивізіону, був хоробрим офіцером і вірним товаришем. Коли ми отримали наказ виїжджати з Дачного, я зібрав усіх офіцерів підрозділу і сказав, що є наказ, і мені потрібно два офіцери від лейтенанта до майора на спостережні пости. Один лейтенант, до речі, мобілізований, одразу визвався. Потім майор Шепелюк запитав: “Хто їде старшим?” “Я”, – відповів йому. “Я їду”, – вируше відразу він. От і все. Ми зібрались і вирушили на бойове завдання. Як виявилось, останнє для Олексія. У нього залишились дружина і четверо дітей...

– Але тобі пощастило вижити. Складні поранення отримав?

– Один осколок потрапив в руку. Дякую нашим хірургам, прооперували, витягли після полону. Інший, невеличкий осколок, потрапив в ногу. Зажив, коли я був у полоні, так і залишився на згадку. Він мене не турбує, на стан здоров'я не впливає. І я його не чіпаю.

– Як опинився в полоні?

– До нас одразу після обстрілу підбігла ще одна група російських військових. Вони позабирали своїх поранених, забрали мене, відвели десь на півсотні метрів від річки. Я попросив у командира росіян, щоб дозволив забрати моїх поранених хлопців. Той дозволив. Я виніс ще трьох поранених. Дали нас відвели до лісу. Я знову попросив, щоб дозволили забрати решту поранених, але російський командир заборонив.

Нас посадили на БМД, відвезли десь в поле до їхнього табору. Там було багато російської техніки. “Нони” стояли рядочком, БМДшки, танки. Техніки – на півбатарейно, не менше.

Я питав звідки і чому вони приїхали до

нас воювати. Але ніхто не відповідав. Намагався вирахувати, підслухати, з якого міста, частини, підрозділу, та вони майже не розмовляли. Єдине тільки – ми розповіли, що вчора взяли в полон 9 російських військовослужбовців, здається з Костроми. В розмові між собою вони підтвердили, що то були їхні. Також один якийсь говорив, якщо двох їхніх бійців віддадуть – нас теж відпустять. От і все.

– Російські військові знищували докази своєї присутності? Адже Путін заявляв про заблуканих десантників...

– Ці хлопці чітко знали, де вони і що мають робити. Але читались на обличчях і в очах зазомбованість російською пропагандою і повна дезінформованість про обстановку в Україні. У нас була рація, Моторолка. Росіяни її ще біля річки забрали. А в таборі їх командир дав мені рацію і сказав: “Давай звані своїм сепаратистам”. А я йому: “Та ми проти них воюємо...” Тоді він психанув: “Та тут у вашій Україні не паймьош хто, где, за каво?!”. Він також постійно ставив питання: “Где сидят Апачі?”, “Где американські найомнікі?” і так далі.

Пораним військовополоненим вони надавали медичну допомогу. Потім кудись всіх відвозили. Своїх поранилих і загиблих вони забирали вертольотами в Росію. Підбиту техніку теж евакуаторами забирали до Росії. За декілька днів доказів присутності росіян практично не залишилось.

Пізніше їх табір разом з нами перекочував у кукурудзяне поле, потім – у кавунове... Хочу сказати, що із забезпеченням у них теж не все гаразд. Принаймні на той момент так було. Їхній тил за ними не встигав. Продовольства у них не було. Може було, але швидко закінчилось. Їхні солдати, які нас стерегли, були змушені їсти сиру кукурудзу. Ну, а потім вже кавуни. Ми їли те, що й вони.

А через два дні вони привезли нас до річки. Туди, де розірвалися міни. Була страшна спека. Тіла почали розкладатись. Запах у полі стояв нестерпний. Росіяни сказали закопувати їх прямо там, на місці. Ми почали просити, щоб дозволили відправити тіла загиблих на нашу контрольовану територію, щоб рідні могли поховати. Російський полковник довго ходив, думав, потім погодився. Дали машину, ми завантажили десять тіл. За кермо сів наш водій, і машина поїхала...

– Ваш основний противник – російська десантура. Скільки ворожій техніки підбили твої хлопці за той короткий час?

– Спочатку була БМД. Її підбили першого ж дня. Тоді ж взяли в полон 9 російських десантників. Потім ще дві: одну з танка, а

полону і повернення додому

іншу ЗУшкою лупанули. Якби у нас на позиціях озброєння було серйозніше, то можна було б добряче дати ворогу під хвіст. А з гранатометами особливо не повоюєш.

– Ти доповідав про складну ситуацію, що склалась, в штаб сектору? Чому до вас не направили підкріплення?

– Щодо підкріплення – до нас вирушив цілий батальйон з нашої ж бригади. Але не дійшов. Їх дорогою добряче потріпало. Мені потім розповів командир цього батальйону полковник Нестеренко, до речі, мій сусід. Говорив: “Саня, я ж до тебе їхав на допомогу. Не встиг...” Його тоді поранило, і він декілька місяців провалявся в Одеському шпиталі.

– А як ви опинилися в підвалі СБУ?

– Якось приїхав російський полковник, сказав: “Не переживайте, січас с вами пабщаються і вас атпустят”. Приїхали три КамАЗи тентованих, нас було близько ста чоловік, усім зав’язали очі та повантажили в машини і повезли. Їхали через Росію. Привезли до Сніжного у відділок міліції. Розмістили офіцерів окремо від солдат. Там пробули два дні. Потім вивели всіх старших офіцерів – артилеристів, зенітників, посадили в ГАЗель і повезли по місту. В інтернеті навіть інформація була, як полонених українських офіцерів-артилеристів місцеві мешканці палками били, кричали, обзивали... Так то були ми...

Після цього відвезли в Донецьк. В горез-

дізнатись новини, як ідуть перемовини щодо нашого звільнення. Дружина постійно заспокоювала: “Скоро, потерпи, домовляємось”. Вона контактувала і з депутатами Верховної Ради, Міністерством оборони та навіть з бандитами. Через знайомих, родичів знайомих вийшли на одного серйозного донецького бандита, попросили допомоги. Він погодився. Пішов до сепаратистів домовлятися. Йому кажуть: “Офіцер? Ні! Нічого не вийде. У нас інші плани щодо нього...” Коли повернувся додому, до нього “завітали в гості” російські спецслужби. Вибрили двері, скрутили, забрали. П’ять днів протримали в підвалі. Били так, що ледве живий залишився. Як відпустили, трохи очухався, дзвонить: “Ви мені більше не дзвоніть, нічого не просіть. Ще одних таких гостей я, напевне, не переживу”.

“Афганці” домовлялись про визволення. Зв’язались з сепарами, вони захотіли інсулін. “Афганці” зібрали гроші, купили, передали, у відповідь – нуль... В основному солдатів міняли. По п’ять, по десять. Нам, офіцерам, говорили, що через тиждень, через два... Моя мама постійно контактувала з Рубаном, головним перемовником. Він постійно повторював: “Переговори йдуть складно. Він – офіцер. Наберіться терпіння і чекайте”.

– Як відбувся обмін?

– Зазвичай за день-два до обміну ті, кого міняли, вже знали. Ми ж не знали до останнього. Зранку, як завжди: сніданок,

летіли до Києва, зустрічати нас приїхав особисто Президент України Петро Порошенко. Потім приїхали волонтери з автобусами, ми розсілись за напрямками і поїхали додому.

– Після полону як відбувалось повернення до нормального, вільного життя? З якими труднощами зіткнувся?

– Спочатку – зустріч з рідними, сльози, радість... Вже вдома декілька днів була така собі адаптація до нормального життя. Постійно щось їв, пив, кутив. Намагався забути всі ті жахіття, вчився знову посміхатись і радіти життю. Постійно кудись попішав, хотів швиденько прожити тих майже півроку, втрачених в полоні.

Потім хотів повернутись в частину на свою попередню посаду. Але не склалось. Мені запропонували йти служити у військкомат. Я взяв відношення у військкоматі, підготував необхідні документи, відправив вищому командуванню. Зараз, як завжди, відбувається бюрократична тяганина. Поки що стою за штатом у своїй військовій частині. Грошове забезпечення платять з переборами, якимись незрозумілими сумами: то тисячу нарахують, то 500 гривень. А в мене – троє дітей. Тяжко виживати з таким мізером... А дивізіон мій зараз знову виїхав на полігон. Я їздив в гості до них. До моїх хлопців, яких я вчив, з якими рік по різних полігонах, в АТО... Ті, які щось вміють, мають певний досвід, зараз звільняються. Поприходили молоді, дивлюся на них – з ними ще працювати й працювати, аби чогось навчити.

Служба у військкоматі – не зовсім мені до душі. Бойова підготовка, полігон, стрільби – це для мене. Але треба спробувати. Якщо зовсім ніяк – буду переводитись до бойової частини.

– Як рідні пережили весь цей жах?

– Мама і дружина переживали просто страшенно. Спочатку повідомлення про те, що я загинув. Почали дзвонити всім знайомим, посадовцям. Дізнались, що я в полоні. Але детальної інформації не було, як і що там насправді. Коли побачили відео зі Сніжного, впізнали мене. Трохи заспокоїлись. Почали думати, як витягнути мене звідти.

Дружині тяжко було одночасно доглядати трьох дітей і займатись моїм визволенням. Я дуже вдячний своячці, яка приїхала з Італії допомогти дивитись за дітьми. Во-

вісний підвал СБУ. Всіх полонених добровольчих батальйонів тримали окремо від нас. Ми навіть ніколи їх не бачили.

– Як ставились до військовополонених російські військові, бойовики? Якими були умови утримання?

– Ставлення досить різне. Все залежить від конкретної людини. Коли нас приводили на допит, офіцери ФСБ, які нас допитували, ставились більш-менш по-людськи. Спокійно розмовляли. Інколи навіть пригощали цигарками. А от сепари – дикі й жорстокі. Важко згадувати всі ті жахіття.

Чотири рази на добу виводили під конвоем в туалет по 5-10 чоловік. Все за графіком, по черзі. Там і води можна було попити, і якщо були якісь пляшки – набрати з собою. Годували двічі на добу: в 9:00 і в 18:00. Це невеличка кружка каші на воді, шматок хліба – от і вся їжа. Вже потім почали волонтери приїжджати, передачі передавати, то стало трохи легше. А кого на роботі забирали, то можна було щось там перехопити, якісь цигарки дістати.

– В полоні була змога отримувати хоч якусь інформацію?

– Сепари майже щодня говорили, що скоро нас поміняють. Але тримали нас і далі. Слухали радіо, теж сепарське. Потім наших солдатів почали на роботи забирати, через декілька місяців налагодили сякі-такі стосунки з місцевими. Є серед них і нормальні люди. Вони навіть нам телефон купили з сімкою. Десь раз на тиждень можна було подзвонити додому, поговорити з рідними,

туалет. Тільки вийшли – їхній начальник в коридорі стоїть зі списком якимось. “Всіх в камеру!” Нас розвернули, завели знов в камеру. Той почав читати список. Десь 140 прізвищ. Я своє почув, думаю: “Ну, слава Богу! Нарешті домовились”. Потім ще багато разів шикувались, багато разів списки уточнювались. І кожного разу переживаєш, щоб нічого не змінилось, щоб твоє прізвище не викреслили. Жахливі відчуття. Під час останнього шикування вийшов до нас майор, беркутівець, і каже: “Я вам рекомендую більше сюди не вазвращатся. Вам і так павезло, што ви атсюда едете живые.” Далі запитав, чи є хтось з 51-ї бригади. Ми підняли руки. Він підійшов до нас і сказав: “Вот ваш камбріг. Он же вас всьо время сдавал. Палковнік Піваваренка. Ви думаете, он умер? Да нет. Всьо у него нормальна. Он каждый ваш вьезд, всьо сдавал нам. Ми всьо знали...”

Потім нас вивели надвір, пригнали машини, приїхав Захарченко з охороною, Медведчук, нас погрузили в машини і вивезли на нейтральну територію. Там нас вишували. Через кількост метрів стояли наші офіцери СБУ також з полоненими, готові до обміну. Далі зачитали прізвища перших десятих чоловік. Хлопці вийшли зі строю, і їх повели міняти. Наші зі свого боку теж вивели десять полонених бойовиків. Так і відбувався обмін, поступово, по 10 з обох боків... До останньої миті не вірилось, що все скінчилось. До останнього тримав кулаки, щоб не зірвався обмін.

Потім нас вже вільних автобусами відвезли до Чугуєва, посадили на літак. Коли при-

лонтери дуже допомагали. Та й зараз продовжують підтримувати. Постійно запитували, що потрібно, як вони ще можуть допомогти. Постійно навідувались товариші по службі, розповідали новини з частини, розпитували, як просувається звільнення. Дітям на Різдва, Новий рік подарунки приносили. Миська влада теж не залишила сім’ю без уваги. Люди в нас дуже хороші, чуйні, дружні, працелюбні. Тому ми сильні. Тому ми переможемо.

Олександр Олександрович.
“Крила України”.

Волинські артилеристи повернулись із АТО

Понад сотню бійців реактивного артилерійського дивізіону 14-ї окремої механізованої бригади прибули вночі до Володимира-Волинського з буремного сходу країни.

Старший групи – тимчасово виконуючий обов’язки командира батареї лейтенант Андрій Попінко доповів заступнику командира бригади по роботі з особовим складом підполковнику Олександрову Голубеву: “Особовий склад дивізіону повернувся у пункт постійної дислокації. Втрат та поранених серед особового складу немає!”

На долю цих мужніх солдатів випало чимало випробувань. Пройдено не одну сотню кілометрів донбаських шляхів, облаштовано десятки позицій.

Зі слів начальника штабу бригаадної артилерійської групи майора Івана Рясика, його підлеглі з грудня 2014 року перебували на передових позиціях в Луганській області. Воїнам реактивної артилерії з Волині діставались найгарячіші ділянки. Зокрема, в районі міста Щастя. Це було друге відрядження військовослужбовців у зону АТО. Під час першого бійці реактивного артилерійського дивізіону брали участь у боях на Донбасі влітку 2014 року. Бились за Савур-Могили, виходили з оточення під Іловайськом. Не зламались морально і фізично, тож після реформування військової частини знову стали у стрій і поїхали на Донбас.

Після того, як бійців-героїв привітали представники місцевої влади та духовенства, настав час зворушливих моментів єднання родин. Бійці радісно пригортали найрідніших.

Діна Собчук дочекалась з війни свого чоловіка Олега.

– Його мобілізували 11 квітня минулого року. Він двічі був в АТО, служив у різних місцях Донбасу, – каже вона. – Останній раз був біля одного з райцентрів на Луганщині. Дякувати Богу, що все добре закінчилось. Зустрічаю чоловіка з почуттям радості, але й сумую за тими, кому не судилося повернутись.

А для мобілізованого військовослужбовця солдата Олега Собчука свято навіть подвійне: він не лише повернувся додому, але й з дня на день його дружина має народити другу дитину.

Вже зранку військовослужбовці, які повернулись із зони проведення АТО, зібрані у військовій частині для оформлення необхідних для демобілізації документів. Декілька військовослужбовців за контрактом, які прибули у складі групи, отримають довоочікувану відпустку.

Володимир Скоростецький.

АРМІЯ З НАРОДОМ

Військові готують хліборобні поля Донбасу

Весна на Донеччині завжди була гарячою порою для селян. Так було і десятки, і сотні років тому. І в наш непростий воєнний час аграрії готуються до майбутнього врожаю.

Та не тільки звичні проблеми в ці дні розв'язують хлібороби. Цілу осінь та зиму на окремих полях Донеччини "розсіювали" небезпечні "зернята". Люди бояться починати роботу в полі.

Група офіцерів цивільно-військового співробітництва вже не раз допомагала тушешнім жителям вирішувати нагальні проблеми. Сюди привозили місцевим селянам воду та їжу, шукали одяг та теплі речі для біженців. Військові завжди приходять на допомогу в скрутні дні. Так вийшло, що в нинішньому часі більше нікому. От і цього разу з черговою проблемою звернулися до військових керівники сільськогосподарських підприємств Костянтинівського району Донецької області. Люди бідкалися про наявність нерозірваних боеприпасів та мін,

через що вони не можуть починати засів.

У весняну мить кожна хвилинка – на вагу золота. Про це знають і селяни, і військові, адже багато вояків ще кілька місяців тому були землеробами. А тому, як тільки представники цивільно-військового співробітництва

дізналися про нагальні проблеми місцевих мешканців, вже з ранку на одному з полів до роботи взялися фахівці-сапери інженерно-саперного підрозділу. До кінця дня було очищено понад 30 гектарів угідь. Результат роботи – знешкоджено вісім мін. Тепер аграрії готові до мирної праці.

– Жителі часто просять у військових знешкодити "подарунки" бойовиків, – роз-

на подвір'ях житлових будинків. Тепер пришов час очистити від бивчих пасток наші лани.

І це сьогодні – далеко не поодинокий випадок на Донеччині. Така робота проводиться в багатьох районах, де лунають постріли. Днями, наприклад, уповноважений представник землевласників смт.Сартана та прилеглих до неї населених пунктів зустрівся з начальником однієї з груп цивільно-військового співробітництва підполковником Костянтином Міщенко. Домовилися про взаємодію селян з піротехнічними групами підрозділів. Результат – сьогодні в полі вже працюють трактори.

Заходи з обстеження земель та сіл на наявність нерозірваних боеприпасів і мін тут виконуються вже давно. З початком весни в цих районах більше уваги спрямовано на землі, де почнеться сівба. Та вистачає роботи у груп цивільно-військового співробітництва і за іншими напрямками. Тому що у нинішній час важливою може стати кожна ділянка.

Віктор Гедз. "Крила України". Фото автора.

повідас керівник однієї з груп цивільно-військового співробітництва майор Юрій Соколовський. – Міни і снаряди ми знаходили

"Є тільки мить..."

Чи помічали ви колись під час зльоту групу людей в яскравих жилетах, озброєних фотокамерами з величезними об'єктивами? Це – спотери, люди, захоплені авіацією. Вони жадібно ловлять кожен рух літака, адже є таке хобі – літаки фотографувати.

З розвитком цивільної авіації стала зростати кількість тих, хто якимось чином бажав долучитися до світу сталевих птахів. На початку спотерського руху основою його і сенсом були звичайні спостереження за літаками. Озброєний блокнотом та біноклем шанувальник займав вдалу позицію поблизу злітно-посадкової смуги та фіксував бортові номери літака, час зльоту або посадки та якісь особливості. Потім записами обмінювались, прокладаючи карту маршрутів того чи іншого рейсу. А вже відсутність комп'ютерів та інтернету позбавляла можливості отримати вичерпну та актуальну інформацію про літак.

Особливим шиком вважалося спостереження за літаками ВПС. Поціновувачі екстремальних відчуттів прокрадалися на територію військових баз, якнайближче до місць розташування літаків, та занотовували всі дані про них у спотерський блокнот. Це неодноразово призводило до затримання не-проханих гостей та висування їм

звинувачень у шпигунстві або незаконному проникненні на заборонену територію. Історія пам'ятає інциденти, коли групи спотерів-іноземців отримували навіть тюремний строк за надмірну цікавість. Сьогодні – не виняток. Навесні минулого року в Україні частішали випадки затримання спотерів поблизу військових аеродромів, адже тоді всі вже жили в режимі особливого стану, а втаємничене спостереження і подібні нотатки дуже нагадували шпигунські вилазки.

З появою цифрової фототехніки з потужною оптикою, спотінг поступово перетворився на таке собі фотополування. Але не втратив ключового сенсу – впізнання борта. Іноді, аби зробити фото літака, що рідко з'являється в тому чи іншому аеропорту, спотери втікають з роботи та можуть годинами за будь-яких погодних умов просидіти в засідці під глісадою. І все це заради однієї миті, кількох секунд прольоту літака. Хоча зовсім не факт, що фо-

то буде вдалим, а дубль може відбутися дуже не скоро. Подібні очікування "рідкісного птаха" збирають цілу групу фотографів, тому такий колективний спотінг поступово перетворився на збори клубу однодумців. Для більшості з них таке своєрідне хобі не має раціональних пояснень – це стан душі та образ життя. Один з активних українських спотерів Дмитро уточнює:

– Взагалі-то споттери – народ різношерстний, але дуже позитивний. Для мене спотінг це, насамперед, емоції. Вони починають переповнювати тебе ще напередодні поїздки до аеродрому. І самий пік відчуттів, коли чуєш, бачиш, відчуваєш силу та велич літака, що проноситься над головою. В такі моменти можна навіть забути про фотокамеру.

Хоча до кожного фотосеансу необхідно ретельно готуватися. В залежності від погодних показників, місця розташування та безлічі додаткових умов обирати об'єктиви, підшукати вдалу позицію,

АВІАХОБІ

слідкувати за інтернет-радаром прибуття чи відльоту... Все залежить від того, яке фото ти намагася зробити. Іноді з двохсот відзнятих кадрів придатними для публікації на сайті виявляються два-три. Бо спотер – він як художник. Тут важливим є не тільки упіймати літак, а й тематичне забарвлення фото, творчий задум.

– Особисто мене в спотінг втягнув мій перший політ на літаку. Потім я став постійно приходити до аеродрому, просто спостерігати, згодом придбав фотокамеру – більшість саме так починала свій роман з літаками. Авіація – не та сфера діяльності, куди можна прийти "з вулиці". Тому через спотінг – я відчуваю себе трохи ближчим до неї, – додає початківець Бодан.

В інтернеті на спотерських сайтах, окрім безлічі зображень літаків, можна спостерігати за

гляд. Більшість українських спотерів неодноразово побувала у відділках міліції, доводячи безпечність свого хобі.

Зараз ця проблема більш-менш вирішена. З'явилося офіційне спотерс-об'єднання, представники якого мають документи, працюють тематичні сайти. Та й керівництво українських аеропортів стало досить лояльним до авіафотографів. А вже в світі вже давно влаштовуються організовані спотерс-тури та сесії на перонах аеропортів та в окремих авіакомпаніях. Прес-служби активно запрошують спотерів відвідувати тематичні заходи або прильоти важливих літаків. Для перших – це ефективна реклама, а для других – можливість доторкнутись до крилатої машини, побувати в середині – задовольнити цікавість. Найкращі їх фото стають ілюстраціями до авіави-

активними дискусіями – куди полетів той чи інший борт, яке завдання виконує, обговорюються авіаційні чутки та новини.

Якщо спотери – це мисливці за літаками, то існують і мисливці за самими спотерами – це служба безпеки аеропорту (САБ). Представники САБу ревно слідкують за дотриманням порядку навколо аеродрому, тому часто ловлять фотографів за порушення меж, затримують за несанкціоновані зйомки та підозрілий ви-

дань, календарів, рекламних буклетів. В багатьох аеропортах цивілізованих країн навіть встановлено спеціальні майданчики для фотографування.

Для українських спотерів це – все ще далека мрія. Тому, наразі, в пошуках гарного ракурсу вони займають позиції в полях, ситуативно споруджують конструкції для спостереження, а своє хобі часто називають "підзаборінг".

Марина Добровольська. "Крила України".

ГЕРОЙ-ЗАХИСНИК

З понівеченим тілом, але з вірою у Перемогу

Близько 150 грамів осколків від танкового снаряда витягнули військові лікарі з тіла бійця 30-ї окремої гвардійської механізованої бригади солдата Алі Керімова, який отримав поранення у лютому під час бою під Дебальцевим.

Того зимового дня вибух стався буквально у чотирьох метрах від нього. В результаті цього обидві ноги і ліва рука воїна сильно постраждали. Те ж, що чоловік взагалі залишився живим за таких важких поранень, безперечно, є заслугою його вірних бойових друзів. Саме вони доклали зусиль, аби скоріше доставити пораненого героя у тил.

Лише у перший тиждень перебування Алі у Військово-медичному клінічному центрі Північного регіону йому зробили 5 складних операцій. Завдяки старанням лікарів у погонах, захиснику Дебальцевого врятували кінцівки, але зараз він залишається прикутим до госпітального ліжка. Та це жодним чином не вплинуло на бойовий дух українського воїна, і він за допомогою Інтернету не втрачає зв'язку із товаришами.

...42-річний киянин Алі Керімов ще до недавнього працював менеджером середньої ланки в одній із великих промислових компаній. З березня минулого року він став оббивати пороги Солом'янського районного військомату столиці з проханням призвати його. Коли ж у серпні його таки доправили служити до механізованого з'єднання, то чоловік відчув велику радість від можливості допомогти своїй країні.

— Я не супер-патріот чи військовий профі, але під час строкової служби у піхоті за своїх, що кожен чоловік у важкий час повинен захистити свій народ і відстояти свободу та майбутнє дітей. До того ж, що мені сказати чотирирічній доньці Алісі, коли вона виросте і питає про нинішню окупацію України? Цю мою цілком свідому позицію зрозуміла дружина Алла і благословила в дорогу, — пригадав Алі.

уважив поранений воїн. Зранку 14 лютого, коли це бойове відрядження вже, власне, завершилося, по опорному пункту, де перебував солдат Керімов, противник вів вогонь з мінометів та танка Т-72. Через дотримання режиму тиші наші бійці відкривали вогонь лише у разі явної загрози їхнім життям. Вогонь же терористів спочатку носив провокаційний характер. Та ближче до обіду ворог, який мав перевагу у кількості озброєння, перейшов у наступ, і обстріли стали щільнішими. Найефективнішим способом відстояти територію в цей час були постійні маневри і зміна нашими бійцями вогневих точок.

Так, на одному із нових рубежів Алі за допомогою автомата та під-

ний, що на Донбасі обов'язково буде Українська влада, — розповів учасник АТО.

До речі, із лікуванням та реабілітацією Алі пообіцяв допомогти лідер гурту "Океан Ельзи" Святослав Вакарчук. Відомий артист спеціально двічі приїжджав до Харкова, аби знати про процес одужання героя і визначитися із датою його переведення до столичної клініки.

Долати періодичний біль у ногах та лівій руці Алі Керімову зараз допомагають малюнки, підготовлені донькою Алісою, а також слова підтримки від товаришів, з якими він не розлучається у соціальних мережах. Останні розповіді, що Алі за проявлений героїзм представлено до державної нагороди. Та головну радість йому принесе лише звістка про воюючу Перемогу над російсько-терористичними угрупованнями.

— У разі ж, якщо військові лі-

Після відновлення навичок, вже у вересні старшого механіка-водія механізованої роти солдата Керімова на два місяці направили до зони АТО в місто Артемівськ. У першому своєму відрядженні на Донбас він займався ремонтом та прийняттям бойових машин БМП-1 та інших зразків озброєння.

За словами військово-службовця, до початку листопада він із товаришами просто не виходили із парку, аби скоріше забезпечити зброєю таких, як і вони, мобілізованих воїнів. Іноді через можливість появи диверсійно-розвідувальних груп противника у нічний час доводилося виконувати бойові завдання, а вдень — втомленим продовжувати роботи на техніці. Проте в той час він із нетерпінням чекав на відправку до передової сил АТО.

— На початку січня цього року наш підрозділ отримав наказ про здійснення маршу і зайняття оборони у визначеному районі під Дебальцевим. Вже тоді там було неспокойно, і в перші ж дні у нас з'явилися "трьохсотні". Але на війні швидко всього вчишся, тож ми поступово переконали терористів в тому, що є гідними противниками, — за-

ствольного гранатомета не дозволяв вийти піхоті противника із "зеленки", аби зайти до наших солдатів з лівого флангу.

— На підмогу пішим російським найманцям прийшов їхній танк. Проти такої зброї я вистояти просто не зміг би. А далі — вибух і сильний біль по всьому тілу... Як з'ясувалося пізніше, мої товариші в той день таки відбили атаку, а мене негайно доправили в небезпечне місце. Зараз Дебальцеве залишається у моєму серці. Впевне-

карі визнають мене не придатним до військової служби, то продовжу звільняти Українську землю у складі добровольчих підрозділів чи партизанських груп. Я — чоловік, а значить — захисник Вітчизни. А стан здоров'я не зможе завадити виконати Військову присягу, яку я склав Українському народові. Тому, доки я живий, доти й буду виборювати свободу в країні, — пообіцяв Алі Керімов.

**Дмитро Горбунов. м.Харків.
Фото автора
та з архіву Алі Керімова.**

Додому — зі щитом, і ніяк не інакше!

Підрозділ за підрозділом із зони АТО повертаються до пункту постійної дислокації у Білій Церкві військово-службовці зенітного ракетного полку, яким командує полковник Сергій Фещенко.

Пізннього вечора 26 березня на залізничний вокзал прибув із зони проведення антитерористичної операції ешелон із бойовою технікою та особовим складом 2-ї зенітної ракетної батареї частини. На пероні місцевого вокзалу захисників Батьківщини зустрічали командування полку, бойові побратими, члени сімей військово-службовців та небабдужі громадяни міста.

— Зенітники виконували бойове завдання протягом семи місяців у взаємодії з усіма військовими частинами, які перебувають в районах проведення АТО на території Донецької області. На їхньому рахунку — не один збитий безпілотний розвідувальний апарат ворога. Більшість із цих військовослужбовців представлено до урядових нагород, — розповів присутнім на пероні вокзалу під час урочистої зустрічі командир частини.

Привітали військових також заступник міського голови Микола Антонюк та голова волонтерської групи "Час змін" Костянтин Климчук.

— Із першого дня ми з вами — від першої "розгрузки" й до того приладу нічного бачення, який привезли нещодавно. Коли ми виженемо окупантів, то обов'язково приїдемо на Донбас і знайдемо ті місця, куди падали збиті вами "безпілотники", — сказав волонтер.

Наразі воїни-зенітники деякий час відпочивають, а потім хтось із них повернеться до мирної праці після демобілізації, а хтось залишиться служити.

— Добре було б, якби усі наступні тривоги воїнів були лише мирними або навчальними, — зауважив під час розмови з присутніми журналістами заступник командира полку по роботі з особовим складом майор Олег Гумений. — Втім, всі ми отримали певний бойовий досвід. І за потреби навіть ті військовослужбовці, які найближчим часом будуть демобілізовані, за першим дзвінком з частини прибудуть до наших лав, аби захистити український народ та територіальну цілісність нашої держави!

Олексій Тригуб. "Крила України".

Заради дитячої радості

Великоновосілівський район Донецької області став тимчасовим місцем проживання для сотень родин переселенців із міст і селищ, де життя через обстріли перетворилося на пекло. Втікаючи від війни, вони залишили свої рідні оселі в Донецьку, Мар'їнці, Красногорівці, Пісках, Авдіївці та інших містечках. Зараз офіцери цивільно-військового співробітництва допомагають їм пережити непрості часи.

— Разом з представниками Великоновосілівської районної державної адміністрації ми зв'яємо списки переселенців, з'ясовуємо потреби людей і надає їм адресну допомогу, — розповідає керівник групи цивільно-військового співробітництва підполковник Михайло Котелевський. — Потрібні речі для переселенців збирають небабдужі українці з усієї країни. Нам

лишається лише передати їх в руки людям, які змушені починати життя з нуля на новому місці. Також вражає небабдужість до чужої біди місцевих жителів. Вони йдуть назустріч переселенцям в питаннях надання житла. Допомагають своїм новим сусідам усім, чим можуть.

Є у списку військових і родини, яким допомогу надають у першу чергу. Це багатодітні сім'ї. Їм офіцери цивільно-військового співробітництва передали продуктові набори, дитяче харчування, засоби гігієни. І найголовніше — іграшки.

— Без них дитячий світ важко уявити, — кажуть військові, — тож ми намагаємося завжди привозити малюкам якісь забавки. В життя цих маленьких громадян України вже увірвалась біда — вони покинули свій рідний дім. Та діти залишаються дітьми — радіють новим іграшкам. Ми намагаємося зробити так, аби усмішок на їхніх обличчях було якомога більше.

**Владислав Назаркевич. "Крила України".
Фото автора.**

Санкції в дії: російська зброя втрачає конкурентоспроможність

Економічні санкції проти Кремля, введені чотирма десятками цивілізованих країн Світу через анексію Криму та розпалювання конфлікту на сході України, діють вже майже рік. За цей час обвалилися рубль та світові ціни на нафту, більш ніж на третину скоротився російський експорт та імпорт, а щорічні збитки економіки, за найскромнішими підрахунками, оцінюються щонайменше у трильйон рублів.

Країна, яка кілька років тому жваво почала “вставати із колін”, зараз, так само стрімко, опускається навколішки. Закономірно, що цей процес не міг не оминати одного із найпотужніших секторів економіки – оборонно-промислового комплексу країни, який напряму залежний від західних технологій та, власне, поставок високотехнологічного обладнання військового призначення.

Російська зброя поступово втрачає конкурентоспроможність, а російські зброяри полишають близько половини секторів світового ринку озброєнь. Про це, як заявив голова групи радників генерального директора “Рособоронекспорту” Олександр Бриндіков, повідомляє інформаційна агенція “Інтерфакс”.

“Незважаючи на те, що Росія знаходиться на другому місці серед експортерів озброєнь і військової техніки, існують серйозні проблеми. Ми моніторимо 64 сектори. Практично з половини секторів ринку ми йдемо, або вже пішли. Питання не в тому, що ми щось недопрацювали в маркетингу, а в тому, що ми просто стаємо неконкурентоспроможними у цих галузях”, – заявив Бриндіков, виступаючи в Раді Федерації.

Серед основних країн-конкурентів, які продовжують поступово витіснити російських зброярів, Бриндіков назвав Німеччину, Китай, а в питаннях поставки бронетранспортерів дорогу росіянам перейшли українці. Тут, до речі, як і в танкобудуванні, Україна – серед лідерів за параметрами ефективності-ціна-якість. Як приклад

втрачених секторів світового ринку озброєнь він також назвав артилерійські системи і виробництво боєприпасів до них, де, російська оборонка, яка тримала непогані позиції не поступаючись навіть “законодавчим арттехнологіям” шведам, зараз поступилася виробникам з інших країн.

Поразка за поразкою спіткає й російських авіавиробників. Раніше запланований контракт із закупівлі Індією в Росії двох літаків А-50 застопорився і, скоріше за все, вже ніколи не реалізується, адже лише кілька днів тому Індія обрала літак А330 як платформу для перспективного літака далекого радіолокаційного виявлення. Також під питанням продовження поставок російських МіГ-29 до М'янми, військові якої усе більше дивляться на альтернати-

вні та більш дешевші варіанти за низкою параметрів виробництва Китаю. Незважаючи на те, що у складі ВПС країни перебувають близько трьох десятків російських “мігів”, закуплених у різні часи, питання щодо придбання китайського винищувача JF-17 Thunder практично вирішене на рівні уряду, хоч і не оголошено офіційно.

Західні санкції додають чимало клопоту й російському кораблебудуванню. Днями стало відомо, що Об'єднана суднобудівна корпорація (ОСК) позиватиметься проти німецької компанії MTU через відмову наприкінці минулого року постачати дизельні двигуни для російських корветів відповідно до раніше укладеного контракту, вартість якого оцінюється у 24 мільйони євро. Силловими установами німецького виробництва мали б комплектуватися споруджувані для російського ВМФ ракетні кораблі проекту 21631, корвети проекту 20385 і протидиверсійні катери проекту 21980, а також кораблі і катери для Берегової охорони проекту 22460 і катери проекту 12150.

Як заявив президент ОСК Олексій Рахманов, надалі компанія буде відходити від використання німецьких силових агрегатів і переходити на вітчизняне обладнання. Щоправда, власних двигунів вистачить не на всіх. Наприклад, відповідно до інформації з сайту закупівель, катери, що будуються на суднобудівному заводі “Вимпел” комплектуватимуться

головними двигунами виробництва китайської компанії Henan Diesel Engine Industry Co.LTD. Відповідний договір на поставку двох комплектів був укладений позаминулою тижня.

Утисків від санкцій зазнає і найзахищеніша зі статей видатків російського бюджету – Державна програма озброєнь. Мало того, що ще минулого року росіяни суттєво зменшили апетити на плани модернізації та переозброєння війська, створивши більш стриману Держпрограму озброєнь на період до 2020 року, вона також виявилася примарною у своїй реалізації. Днями з'явилася інформація, що військові можуть у кілька разів скоротити плани закупівель винищувача п'ятого покоління Т-50. Про це повідомляє “Коммерсант” із посиланням на джерело у військовому відомстві.

До останнього часу Держпрограма передбачала закупівлю 52 серійних винищувачів Т-50. Навіть був складений відповідний графік поставок на період до 2020 року, відповідно до якого у період 2016-2018 років російські ВПС мали отримувати по вісім винищувачів щорічно, а в 2019-2020-их – вже по 14 літаків даного типу. Натомість, як повідомляє “Коммерсант”, зараз йдеться лише про 12 літаків цього типу, після чого плани на збільшення парку Т-50 складатимуться відповідно до наявності коштів та економічних реалій, які вже зараз виглядають доволі похмуро.

ВІЙСЬКОВІ НАВЧАННЯ**Демонстрація сили**

У Великобританії почалися навчання Королівських ВПС, які стали найбільшими за останні 13 років. Подібні навчання у Міноборони країни планують проводити один раз на два місяці. У них беруть участь 30 винищувачів Турбооп та бомбардувальників Tornado. Про це пише Times.

Відповідно до легенди навчань противник наносить ряд авіаційних ударів з боку Північного моря, поєднуючи їх з ракетними ударами по різних об'єктах на території Великобританії. Саме тому британські ВПС тренуються відбивати “масований” ракетний та авіаційний удар супротивника.

На думку експертів, ці військові навчання стали своєрідною демонстрацією сили у

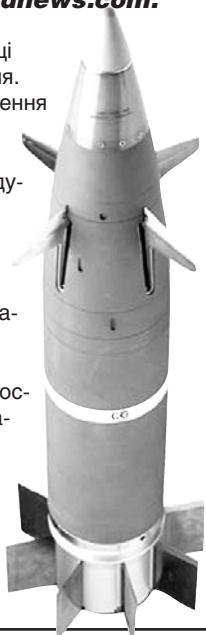
бік Росії, яка з початку 2014 р. провела щонайменше 17 операцій поблизу Британських островів з використанням літаків, кораблів і підводних човнів. Більше того, за словами міністра закордонних справ країни Філіпа Хеммонда, стрімка модернізація російської армії та її зростаюча агресія можуть перетворити РФ в першорядну загрозу безпеці Великобританії.

ПРОЕКТИ**“Рейтеон” розширює позиції в Польщі**

Американська компанія Raytheon Missile Systems підписала лист про наміри із провідним польським виробником ракетно-артилерійського озброєння Mesko. Про це повідомляє сайт asdnews.com.

Компанії зосередять зусилля у низці польських програм розвитку озброєння. Зокрема, згадуються проекти зі створення гаубиці і бойового вертольота. Крім того, компанії опрацюватимуть питання стосовно експорту спільної продукції до третіх країн.

Також сторони об'єднують зусилля у створенні нового покоління бронейних боєприпасів, високоточного 155 мм снаряда Excalibur та легкої авіаційної ракети із лазерним наведенням TALON. Роботи над останньою провадяться за участі оборонної промисловості Об'єднаних Арабських Еміратів. Зважаючи на те, що раніше компанії вже підписали угоду щодо створення системи ПРО Польщі, в тому числі за програмою протиракет Patriot GEM-T, американські та польські фахівці працюватимуть і над системою ППО малої дальності.

Нідерланди просять нові “Чінук”

Агентство США зі співпраці в галузі оборони і безпеки DSCA подало до Конгресу інформацію щодо можливого продажу Нідерландам 17 транспортно-десантних вертольотів CH-47F Chinook. Про це повідомляє інтернет-видання air-cosmos.com. Загальна сума можливої угоди оцінюється у понад мільярд доларів США. Як стверджують експерти, враховуючи важливу роль Нідерландів в системі НАТО, а також загрозу військово-політичної обстановки у Східній Європі, запит Нідерландів має всі шанси бути швидко схваленим.

До Польщі прибули американські А-10

На летищі польської авіабази Гміна Повідз нещодавно приземлилися чотири американських штурмовиків А-10C Thunderbolt II. Про це повідомляє портал The Aviationist.

Окрім штурмовиків, на авіабазу прибули два військово-транспортні С-130 з персоналом та необхідним обладнанням для обслуговування. Варто зазначити, що для А-10С, попри доволі “похилий вік”, приземлення у Польщі було дебютним. Раніше літаки цього типу ніколи тут не приземлялися.

Штурмовики перекинуті до Європи в рамках операції “Атлантична рішучість”, яку проводять США і НАТО. Її мета полягає в зміцненні безпеки країн-членів альянсу з урахуванням української кризи та захисту від військової агресії Ро-

сії, можливість якої не відкидає західний світ. Варто зазначити, що навчання “Атлантична рішучість” проводяться відразу на території кількох країн Альянсу. Ціллю можливо, що війська, задіяні до навчань з боку США, перебуватимуть на територіях цих країн протягом певного часу, увійшовши до сил швидкого реагування НАТО. Нагадаємо, наприкінці січня у НАТО підтвердили плани про створення командних пунктів і в шести країнах Східної Європи та збільшення сил реагування з нинішніх 13 до 30 тисяч.

Сторінку підготував Сергій Клименко.

NASA запустила в космос марсіанську “літаючу тарілку” LDSD

Посадковий модуль LDSD, схожий за формою на класичну “літаючу тарілку”, відправлений у ближній космос в ніч з 31 березня на 1 квітня для чергової перевірки його здатності приземлитися на поверхню Марса та інших планет. Про це повідомляє прес-служба НАСА.

Після відправки марсохода Curiosity до Марса та успішної і, при цьому, надзвичайно ризикованої процедури посадки 900-кілограмового ровера інженери НАСА почали думати про те, як можна спростити та забезпечити цей процес і, одночасно, зняти обмеження за масою і місцем приземлення.

Перші згадки про проект LDSD з'явилися на сайті НАСА в червні 2012 року, за два місяці до посадки марсохода Curiosity в кратері Гейл. Тоді ніхто не називав цей посадковий модуль “літаючою тарілкою” – інженери та конструктори з Лабораторії реактивного руху НАСА (JPL) в Пасадені, що займалася цим проектом, ще не встигли скласти апарат повністю і займалися розробкою окремих його компонентів.

Наприкінці червня 2014-го відбулися перші випробування “літаючої тарілки”, в ході яких інженери

НАСА перевірили працездатність її двигунів і парашутів, запустивши LDSD у верхні шари атмосфери на гігантській повітряній кулі. Успішне завершення цієї фази відкрило дорогу для максимально екстремальної процедури перевірки, доступної на Землі, – запуск в ближній космос і посадку.

Усі бажаючі могли спостерігати за запуском на телеканалі НАСА, яке вело пряму трансляцію з Тихоокеанської ракетної бази на гавайському острові Кауаї.

При вдалому збігу обставин, глядачі зможуть побачити і кадри з камер, встановлених на борту “літаючої тарілки”, під час її зльоту і посадки. У планах JPL – створити посадковий модуль для наступного марсохода на рік раніше задуманого, що викроїть час на створення “людської” версії LDSD або для поліпшення конструкції самого ровера, передає PIA “Новості”.

КООПЕРАЦІЯ

Туреччина і Україна запускають багатомільярдну космічну програму

“Нещодавно з України вийшла турецька делегація. Ми домовилися про багатомільярдну космічну програму. Але про подробиці не можемо зараз говорити”, – розповів Президент України на брифінгу в Дніпропетровську.

Петро Порошенко також заявив, що зі свого боку обіцяє зробити все, щоб авантажити підприємства роботою. При цьому він зазначив, що підприємства повинні бути конкурентоспроможними “або дати дорогу іншим”.

Як повідомлялося раніше, Туреччина надала Україні 50 мільйонів доларів для покриття дефіциту держбюджету. Про це повідомив Глава держави за підсумками переговорів з президентом Туреччини Реджепом Тайїпом Ердоганом у Києві.

САНКЦІЇ В ДІЇ

Ангара НЕ злетить...

Роскосмос визнав, що через санкції російська космічна промисловість відчуває серйозні проблеми. Україна, яка довгі роки була основним партнером Росії в космічній сфері, унаслідок агресії проти колишніх “братів” відмовилася постачати комплектуючі до російських ракет. Найбільше, як виявилось, російські ракети залежали від комплектуючих, що постачаються харківським ПАТ “Хартрон”.

Даний завод постачав автоматичні системи управління ракетно-космічними комплексами для таких ракет, як “Рокот”, “Стріла”, “Протон”, “Союз-2”, “Союз-У”, “Союз-ФГ”, а також новітніх ракет “Ангара”.

Серйозні проблеми з поставок комплектуючих в РФ для космічної галузі з України зберігаються, як заявив на космодромі “Байконур” глава Роскосмосу Ігор Комаров, висловивши сподівання, що ситуація зміниться в кращу сторону.

“Дійсно, зараз є серйозні проблеми з постачання різних комплектуючих для космічної інфраструктури та ракетноносіїв з України. Я дуже сподіваюся, що ті проблеми, які виникли, шляхом спільних зусиль наших країн будуть подолані. І багато в чому це залежить від ситуації у наших українських партнерів”, – сказав Комаров.

Спеціалісти зазначають, що на даний момент Росія не в змозі замінити українські комплектуючі. Це ставить під сумнів Росію як космічну державу.

ПЛАНИ

Росія будуватиме нову орбітальну станцію спільно з НАСА

Російські офіційні особи оголосили про плани щодо можливого будівництва нової орбітальної космічної станції спільно з американським космічним агентством НАСА. Ця станція буде покликана замінити собою Міжнародну космічну станцію, використання якої наразі передбачається здійснювати до 2024 р.

Росія і НАСА недавно домовилися підтримувати функціонування МКС і продовжувати здійснювати фінансування цього проекту аж до 2024 р., однак доля майбутніх спільних космічних проєктів між Росією та Сполученими Штатами залишалася до останнього часу вельми туманною з причини серйозного погіршення російсько-американських відносин через військовий конфлікт в Україні.

“Роскосмос спільно з НАСА буде працювати над програмою будівництва нової орбітальної станції, – сказав глава Роскосмосу Ігор Комаров в присутності адміністратора НАСА Чарльза Болдена, перебуваючи на одному з пускових майданчиків космодрому Байконур у Казахстані. – Ми домовилися про те, що група країн, які беруть участь у проєкті МКС, почне роботу над проєктом нової орбітальної станції”.

Глава Роскосмосу також зазначив, що проєкт будівництва нової станції буде “відкритим”, і до нього зможуть долучитись у тому числі і ті країни, які раніше не брали участь у проєкті МКС.

“Насамперед, ми будемо підтримувати функціонування МКС аж до 2024 р.”, – сказав він. Раніше Росія мала намір вийти з цього проєкту в 2020 р., однак згодом змінила своє рішення і цього року заявила, що продовжить виконання своїх зобов'язань з підтримання функціонування станції аж до 2024 року.

Крім того, Роскосмос і НАСА не виключають можливості того, що “основна місія МКС може бути згодом продовжена”.

Раніше цього року Росія озвучила плани щодо створення власної космічної станції після 2024-го, причому для її створення передбачалося використовувати модулі, зняті з МКС після постановки останньої на консервацію.

Японія запустила на орбіту новий супутник-шпигун

Як повідомило японське аерокосмічне агентство, 26 березня був успішно запущений новий супутник-шпигун. Термін експлуатації діючого космічного апарата добігає кінця.

Японія запустила власний супутник-шпигун в 2000-х роках. Його мета полягає в зборі розвідувальних даних для забезпечення безпеки країни. Запуск супутника був проведений у відповідь на дії сусідньої Північної Кореї. У 1998 році КНДР запустила першу балістичну ракету, яка, оминувши Японію, вибухнула в західній частині Тихого океану.

Японське агентство аерокосмічних досліджень спільно з компанією Mitsubishi Heavy Industries запустило ракету H-2A з супутником-шпигуном “Когакі-5”. Запуск був здійснений з космодрому Танегасима, розташованого на південному заході Японії.

НЕВІСНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Недавно про розробку трьох варіантів майбутнього “Морського старту” повідомив президент РКК “Енергія” Володимир Солнцев. Він пообіцяв, що варіанти найближчим часом будуть офіційно повідомлені керівництву Роскосмосу, а один з них подадуть в уряд для затвердження.

Ракета стартувала 26 березня. “Запуск пройшов добре”, – заявив прес-секретар агентства. Також він зазначив, що “супутник відокремився і вийшов на орбіту, як було заплановано”.

В даний момент на навколосезонній орбіті знаходяться п'ять японських розвідувальних супутників: два оптичних і три радіолокаційних. Останні включають один резервний радарний супутник, який був запущений в минулому місяці.

Новий супутник замінить один з двох оптичних апаратів, який був запущений в 2009 році. Про це повідомив Кабмін країни.

ЗА ДОСЯГНЕННЯ

Команда дослідників місії “Кеплер” удостоєна нагороди

Вчені й інженери місії “Кеплер” отримали вищий трофей від Національного музею авіації та космонавтики Смітсонівського інституту. 25 березня команда фахівців, що працюють над проєктом, була удостоєна нагороди за поточні досягнення. Нагороду вручили під час урочистої церемонії, яка пройшла у Вашингтоні (округ Колумбія).

“Переможці цього року значно просунулися в дослідженнях космічного простору і відкритті нових світів, – йдеться в повідомленні Джека Дейлі, директора Національного музею авіації та космонавтики Смітсонівського інституту. – Кілька талантів зуміли примножити наше знання не тільки про Сонячну систему, а й про безкрайні простори за її межами”.

Місія “Кеплер” була запущена в березні 2009 року, а її бюджет становить 600 мільйонів доларів. За минулі шість років команди вчених вдалося виявити за допомогою “Кеплера” 1019 екзопланет. Вони становлять більшу частину всіх відомих нам сьогодні планетарних тіл за межами нашої Сонячної системи. Телескоп “Кеплер” також віділів більше трьох тисяч кандидатів, приналежність до екзопланет яких ще належить підтвердити або спростувати. На думку вчених, 90 відсотків з цих об'єктів виявляться саме екзопланетами.

В рамках першої місії, яка закінчилася в травні 2013 року, космічний апарат спостерігав одночасно за більш ніж 150-ма тисячами зірок. У травні 2014 року “Кеплер” почав нову місію. Космічна обсерваторія продовжує полювання на екзопланети та стежить за вибухами наднових й іншими космічними об'єктами і явищами.

Подальша доля проєкту “Морський старт”

За інформацією джерела, обізнаного з ситуацією, пропозиції РКК “Енергія” щодо подальшої долі проєкту “Морський старт” містять варіанти:

продаж іноземцям, викуп його Роскосмосом, банкрутство.

“Серед розглянутих варіантів продаж проєкту інвестору або іншій державі, “одержавлення” проєкту з відходом з США і модернізацією комплексу під російську ракету-но-

сій “Ангара-А3”. Третій варіант долі “Морського старту” – банкрутство, – сказав співрозмовник агентства. Він зазначив, що ці варіанти можуть бути взаємопов'язані. Не виключено залучення інвестицій під “Морський старт” з “Ангарию” і базуванням проєкту в одній із зацікавлених країн, пояснює співрозмовник агентства.

Сторінку підготував Віктор Гедз.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

6 – 12 квітня

6 квітня 1924 р. почався навколосвітній переліт на 4-х літаках Douglas World Cruiser. Злетівши 6 квітня в Сіетлі, вони приземлилися там же через 175 діб – 28 вересня. За цей час вони встигли вперше перелетіти Тихий і Атлантичний океани у західному напрямку. Переліт зайняв 363 години льотного часу.

6 квітня 1948 р. відбувся перший політ британського експериментального реактивного транспортного літака Vickers 618 Nene Viking.

6 квітня 1958 р. здійснив перший політ американський штурмовик LTV A-7D Corsair II.

7 квітня 1959 р. відбувся перший політ "натурної моделі" стратегічного розвідника НМ-1 П.В.Цибіна.

7 квітня 1968 р. запущено четвертий ШСМ "Луна-14" для дослідження навколосічного космічного простору.

7 квітня 2001 р. здійснено запуск РН "Дельта-11" з міжпланетною станцією "Марс-Одісей-2001" для дослідження поверхні Марса (США).

8 квітня 1828 р. народився німецький піонер повітроплавання Ф.Цеппелін.

8 квітня 1934 р. відбувся перший політ гідролітака МДР-4 (АНТ-27).

8 квітня 1973 р. на винищувачі E-266 (МіГ-25) встановлено рекорд швидкості по замкнутому маршруту 100 км – 2605,1 км/год.

9 квітня 1899 р. народився американський авіаконструктор Д.МакДоннел.

9 квітня 1912 р. здійснено перший політ вертольота з циклічним кроком гвинта. Данець Якоб Еллекхаммер пролетів на машині з радіальним двигуном потужністю

36 к.с., що приводили в рух гвинти, які оберталися в протилежні сторони.

9 квітня 1940 р. німецькі війська вторглися в Данію та Норвегію. Ключові аеродроми цих країн були захоплені десантами Люфтваффе. У Норвегії повітряні десанти були висаджені в Тронхеймі, Ставангері, Бергені, морські – в Егерсунді, Крістіансані, Нарвіку і Осло.

9 квітня 1940 р. виконано перший політ дослідного радянського штурмовика-бомбардувальника ШБ (ББ-2).

9 квітня 1953 р. відбувся перший політ надзвукового гідролітака-винищувача Convair XF2Y-1 Sea Dart з двигунами Westinghouse J34.

9 квітня 1964 р. відбувся перший політ американського двомісного орбітального корабля "Джеміні". Перший запуск корабля відбувся в безпілотному варіанті.

9 квітня 1980 р. проведено успішний запуск КК "Союз-35".

10 квітня 1947 р. здійснено перший зліт і політ на реактивному фронтальному винищувачі Ла-156 з увімкненою камерою форсажу.

10 квітня 1926 р. дирижабль "Норвегія" стартував з Європи через Північний полюс в Америку.

11 квітня 1934 р. світовий рекорд висоти встановив італієць Р.Донаті на літаку Саргоні Са.113 – 14433 м.

11 квітня 1952 р. перший політ здійснив вертоліт поздовжньої схеми Piasecki H-21 (США).

12 квітня 1961 р. на першому пілотованому КК "Восток" льотчик-космонавт Юрій Гагарін здійснив перший у світі політ людини у космос.

12 квітня 1981 р. здійснив перший орбітальний політ американський багаторазовий космічний корабель Space Shuttle.

12 квітня 1984 р. відбувся перший політ серійного перехоплювача Tornado ADV (F.2).

ДО 70-РІЧЧЯ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

Как лётчика в морпехи "ссылали"...

6 апреля исполняется 100-летие со дня рождения Героя Советского Союза гвардии капитана Константина Фёдоровича Шкарубы. Уроженец Черниговщины, он стал лётчиком-североморцем, героически воевал, а вскоре после войны скоропостижно скончался от тяжёлой болезни...

Заместитель командира авиационной эскадрильи 9-го гвардейского Краснознамённого минно-торпедного авиационного полка 5-й минно-торпедной авиационной дивизии ВВС Северного флота гвардии капитан Константин Шкаруба родился 6 апреля 1915 года в селе Михайло-Коцюбинское Черниговского района в крестьянской семье. После окончания 1 курса Житомирского педагогического института в 1934 году был призван в ряды РККА. В сентябре 1938 года выпускник 8-й Одесской военной авиационной школы лётчиков лейтенант Шкаруба прибыл для дальнейшего прохождения военной службы на Тихоокеанский флот.

Сначала Константин Шкаруба служил в должности младшего лётчика в 27-й отдельной авиационной эскадрилье ВВС Тихоокеанского флота, затем – в 4-ом, 50-ом и 49-ом авиационных полках. С сентября 1939 года – старший лётчик, с апреля 1941-гоа – командир звена, а с июля 1942-го – заместитель командира эскадрильи. Однако в этой должности у Константина Фёдоровича что-то явно не заладилось... В ноябре того же сорок второго года с формулировкой "за халатное отношение к выполнению лётного задания, что привело к аварии самолёта" он был снят с должности и направлен на Северный флот для... использования в морской пехоте! Однако на месте, в отделе кадров не тылового, а воюющего Северного флота всё же у кого-то хватило ума оста-

вить лётчика на лётной работе. Правда – снова с нуля, в должности младшего лётчика...

Итак, с декабря 1942 года лётчик Шкаруба – в боях. Воевал в 24-ом минно-торпедном авиационном полку (с мая 1943-го – 9-й гвардейский минно-торпедный авиаполк). Всего чуть более месяца понадобилось отважному пилоту, чтобы доказать свою не просто профессиональную пригодность, а и героизм. Уже в феврале 1943 года он был назначен на должность командира звена, а в октябре того же года снова стал заместителем командира эскадрильи. Впрочем, это своё назначение офицер встретил в госпитале – в августе он был тяжело ранен и лишь в феврале 1944 года вернулся в свой полк.

К июлю 1944 года заместитель командира эскадрильи 9-го гвардейского минно-торпедного авиаполка 5-й минно-торпедной авиационной дивизии ВВС Северного флота гвардии капитан Константин Шкаруба совершил 73 боевых

вылета. Потопил лично 2 транспорта общим водоизмещением 18 тысяч тонн и в группе – 6 транспортов и миноносец противника.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 19 августа 1944 года за образцовое выполнение боевых заданий командования на фронте борьбы с немецко-фашистскими захватчиками и проявленные при этом отвагу и героизм, гвардии капитану Шкарубе Константину Фёдоровичу было присвоено звание Героя Советского Союза с вручением ордена Ленина и медали "Золотая Звезда".

После войны продолжал службу в ВМФ. С июля 1945 года – лётчик-инструктор 4-го Военно-морского авиационного училища, в 1947 году сам направлен учиться. В 1948 году окончил Высшие офицерские курсы авиации ВМС СССР. Однако служить ему оставалось лишь два года: с июля 1950 года майор К.Шкаруба – в запасе по болезни.

Жил в столице Латвии городе Риге. Умер 14 марта 1954 года. Похоронен на кладбище Райниса в Риге.

Награждён орденом Ленина, тремя орденами Красного Знамени, орденом Красной Звезды, медалями "За боевые заслуги" и "За оборону Советского Заполярья".

Бюст К.Шкарубы, в числе 53-х лётчиков-североморцев, удостоенных звания Героя Советского Союза, установлен на Аллее героев-авиаторов Северного флота, открытой 29 октября 1968 года на улице Преображенского в посёлке Сафоново на Кольском полуострове. В посёлке городского типа Михайло-Коцюбинское именем Героя названа улица, в начале которой установлена аннотационная доска, а у памятного знака погибшим односельчанам установлена мемориальная доска Героям, уроженцам посёлка. Его имя также выбито на памятном знаке морякам-североморцам в Киеве. А в селе Ковпыта Черниговского района Черниговской области на Аллее Героев установлен памятный стелд К.Шкарубе.

ІМЕННІ ЛІТАКИ

"За брата Шота"

Фюзеляж цього винищувача прикрашали написи "За брата Шота" та "На захід", а також – зображення голови дракона та зірочки за кількістю збитих ворожих літаків. Це фото знайоме багатьом дослідникам історії Великої Вітчизняної війни та історії авіації. Втім, мало хто знає, чим усміхнене обличчя дивиться на нас з кабіни пілота. Хто цей льотчик, який мстився фашистам за, очевидно, загиблого брата на ім'я Шота?

Цей льотчик – грузин Олександр Кілоберідзе. Відомо, що він народився у грузинському місті Хашурі в 1920 році, а загинув 10 жовтня 1944 року під Шауляєм, де й був похований. За одними відомостями, героїчний льотчик, який збив чимало літаків ворога (мінімум – стільки, скільки зірочок ми бачимо на фюзеляжі), загинув у бою, за іншими – його літак під час заходу на посадку зіткнувся з іншим літаком. При цьому Олександр Кілоберідзе разом із своїм Яком розбився, а льотчик другого літака зумів вистрибнути з парашутом...

Чимало написано про мужнього грузина у книзі азербайджанця А.Кулієва "Є полум'я!". Там ми можемо прочитати, що Олександр Кілоберідзе сміливо воював у багатьох боях, і слава про нього гриміла по всьому фронту. Він був справжньою грозою німців, а для своїх – веселим, простим парубком і справжнім другом.

Бойова діяльність лейтенанта Кілоберідзе розпочалася у січні 1942 року в Криму. Там він виконав 32 бойових вильоти, провівши ряд повітряних боїв та збивши декілька літаків противника. За мужність, проявлену на Керченській землі, а точніше – в небі над нею, він був нагороджений орденом Червоної Зірки.

Згодом – Калінінський та Брянський фронти. Тут льотчик виконав вже 61 бойовий виліт, провівши 30 повітряних бо-

їв. Лише на Орловському напрямку Кілоберідзе збив п'ять літаків противника.

У поданні на нагородження Олександра Кілоберідзе орденом Червоного Прапора командир полку, зокрема, писав:

"Виконуючи бойові завдання у складі четвірки, командир ланки Кілоберідзе вміло прикривав дії штурмовиків. Під час відбиття атак винищувачів ворога один проти трьох збив літак противника. Цей подвиг здійснив 31 липня 1943 року. А у серпні знову відзначився. У нерівних і важких боях знищив дві машини

противника. О.Кілоберідзе не лише гарний льотчик, але й прекрасний командир, організатор та вихователь. Має декілька подяк від командування та вдучих груп штурмовиків..."

Лише на Орловському напрямку за вміле керівництво групами винищувачів та особисту мужність гвардії лейтенант Олександр Кілоберідзе був нагороджений двома орденами Червоного Прапора. А далі були бої за Прибалтику та, на жаль, загибли молодого відважного льотчика...

Олексій Тригуб. "Крила України".

Харлан виграла етап Гран-прі Кубка світу

Дворазова чемпіонка світу та олімпійська чемпіонка в жіночій шаблі Ольга Харлан одержала чергову перемогу в серії турнірів Гран-прі Кубка світу сезону-2014/2015, який проходив в Сеулі (Південна Корея).

Будучи сіяною, Харлан не брала участь у суботній кваліфікації. За вхід до вісімки Ольга вибила зі змагань свою подругу по команді Галину Пундик, обігравши її з рахунком 15:6. Пундик до зустрічі з Харлан фехтувала у груповому турнірі, здобула шість перемог з шести можливих. У турнірі на виліт Галина перемогла двох

сильних італійок.

Загалом, протягом всього турніру, Ольга Харлан дозволила набрати більше десяти ударів лише одній суперниці – росіяниці Софії Великій, яку перемогла в 1/2 фіналу з рахунком 15:12. А у фіналі без проблем розібралася з американкою Ібтихадж Мухаммад з рахунком 15:6.

СТРІЛЬБА З ЛУКА

Чотири медалі від українських лучників

У грецькому місті Марафон відбувся Гран-прі Європи зі стрільби з лука. У турнірі взяли участь 18 команд, серед яких, було розіграно 14 комплектів нагород. Змагання стали відбірковими на І Європейські ігри в Баку.

Збірна України завоювала чотири медалі – дві золоті та дві бронзові. Переможцями стали Маркіян Івашко в індивідуальній першості і Георгій Іваницький з Веронікою Марченко у змаганнях змішаних команд. У командному турнірі бронзу вибороли чоловіча збірна у складі Георгія Іваницького, Віктора Рубана та Маркіяна Івашка та жіноча збірна у складі Вероніки Марченко, Лідії Січенікової та Анастасії Павлової.

У командному заліку збірна України посіла друге місце. Першими стали господарі турніру – команда Греції, яка завоювала 3 золоті, 1 срібну та 1 бронзову нагороди. Третє місце розділили норвежці та білоруси (по 2-0-0). Завдяки відмінному виступу в Греції українські спортсмени гарантували собі 6 ліцензій (3 чоловічі, 3 жіночі) для участі в І Європейських іграх, які влітку буде приймати Баку.

ВОДНІ ВИДИ

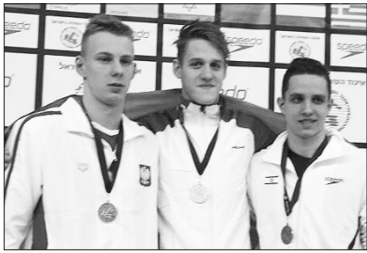
В українців – десять медалей Multiinations

Українські плавці успішно виступили на міжнародних змаганнях Multiinations.

Два золоті, два срібла та дві бронзи на міжнародних змаганнях з плавання Multiinations здобули наші плавці у Португалії. Золотою для нашої збірної стала дистанція на 200 м брасом. Серед хлопців найкращим став Максим Пехота (2:20.00), серед дівчат – Анастасія Красіна (2:39.28). Срібні медалі вибороли: Ілля Голубков на 200 м вільним стилем (1:55.87) і Максим Пехота на 100 м брасом (1:05.84). Бронзу завоювала Євгенія Григоренко на 100 м вільним стилем (1:00.27) і Ілля Голубков на 100 м на спині (59.06).

Ще чотири медалі виборола наша збірна на змаганнях з плавання Multiinations, що проходили у Нетанії (Ізраїль). Участь у них взяли понад 150 найсильніших плавців у своїй віковій категорії (дівчата 15-16 років та хлопці 17-18 років) з 11 країн.

Золоту медаль виборов Дмитро Прожого на 100 м батерфляєм. Він фінішував за 54.18. Три срібла

приніс українській команді Андрій Хлопцов: на 50 м батерфляєм (24.40), 50 м (26.35) та 100 м на спині (56.76). Його результат на 50 м батерфляєм також став новим юнацьким рекордом України.

– Дуже добре, що вже підрастає нове покоління перспективних та талановитих плавців. Саме вони – наша надія на Олімпійських іграх у 2020 році. Я дуже хотів би, щоб усі ці спортсмени у майбутньому змогли проявити себе на Олімпіаді, – сказав головний тренер збірної команди України з плавання і голова тренерської ради Федерації плавання України Андрій Сердінов.

Вікторія Туркс виграла “бронзу” на Гран-прі з дзюдо

Турецьке містечко Самсун приймало найкращих представників дзюдо на одному з турнірів серії Гран-прі Кубка світу сезону 2015 року.

Україну представляли 11 спортсменів, однак на п’єдестал вдалося піднятися лише Вікторії Туркс. У ваговій категорії 78 кг наша спортсменка посіла третє місце. У втішному раунді Туркс перемогла корейку Сол Кієнг і стала бронзовим призером.

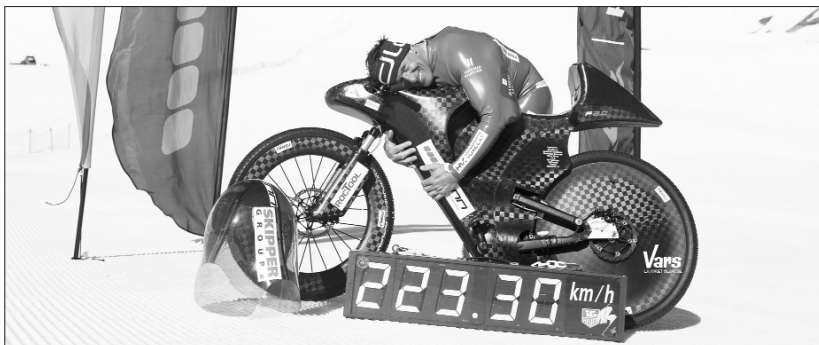
Перемогу святкувала французька дзюдоїстка Мадлен Малонга (на фото – друга зліва). “Срібло” здобула британка Наталі Пауелл (на фото – зліва), а третю сходинку на п’єдесталі пошани разом з українкою розділила Луїза Мальцанн з Німеччини (на фото – справа).

Французький велогонщик встановив новий світовий рекорд швидкості спуску на велосипеді

Французький велогонщик Ерік Барон встановив новий світовий рекорд швидкості їзди на велосипеді. Він розігнався по сніговій трасі до 223,3 км/год. Колишній рекорд побитий на 1,3 км/год.

Для заїзду у французьких Альпах був споруджений спеціальний трек. Спуск відбувався з висоти 2700 метрів над рівнем моря. Транспорти і костюм спортсмена виконані зі спеціальних матеріалів і розроблялися спеціально для цього рекорду. Велосипед навіть пройшов випробування в аеродинамічній трубі.

У листопаді 2014 р. інший француз – Франсуа Жіссі на автодромі Поль Рікар розігнав велосипед до 333 км/год. Однак Жіссі оснастив свій транспорт реактивним двигуном.

ГАДЖЕТИ

Вогнегасник, що тушить полум’я силою звуку

Американські студенти розробили прототип вогнегасника, який гасить полум’я силою звуку. Він є подобою сабвуфера, що спрямовує низькочастотні хвилі в конкретну точку, а в напільній сумці розташовується генератор хвиль вагою близько 9 кілограмів.

Винахідники розповіли, що в ході численних експериментів найкраще себе проявили баси (частота в 30-60 Гц). Завдяки “збудженню” повітря, створюваного хвилею тиску від звуку, відбувається відділення низькими частотами палива від кисню. Це приводить до того, що швидкість руху повітря навколо полум’я збільшується.

На відміну від стандартних вогнегасників, звуковий не виділяє токсичних хімікатів і не завдає шкоди приміщенню, як, наприклад, вода.

Поки що про масове виробництво апарата не йдеться – його потрібно вдосконалити. Втім, студенти вже запатентували систему і збираються розробити комерційний зразок “вогнегасника майбутнього”.

Японці винайшли портативну пральну машинку

Винахід з назвою Coton Handy Washer поміщається в кишеню брюк або в дамську сумочку і працює за принципом “зіб’ю плями з одягу”.

Якщо прилад прикласти до плями, машинка починає зі швидкістю 700 ударів на хвилину “барабанити” по бруді, видаляючи пляму за допомогою викиду невеликої кількості води. На прання однієї невеликої плями йде лише чайна ложка рідини.

Метод заснований на принципі екструзії – в результаті бруд буквально видавлюється з одягу. Чудо техніки працює за батареями і допомагає позбавитися від свіжих плям від кави, вина або жирної їжі всього за 30 секунд.

Застосовувати пристрій можна до будь-якого синтетичного і бавовняного виробу, а вартість “ручної пральної” – близько 90 доларів.

Сторінку підготував Владислав Дем’яненко.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: **КВ 17301-6071/ПР** від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс **22242**.
Газета видається з 27.08.1999 р.
Віддруковано у
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”.
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів. Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на “Крила України” обов’язкове.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@i.ua

Головний редактор
М. ПОПЛАВСЬКИЙ
Заст. головного редактора: С. Клименко.
Відповідальний секретар: О.Олександрович.
Дизайн та верстка: Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Тир. 9240 Зам. № 152212.
Перший редактор Сергій Свенцицький

Укрпошта випустила власну марку для Надії Савченко

Державне підприємство Укрпошта випустила марку із зображенням української льотчиці Надії Савченко, яку незаконно утримують у російському СІЗО. Про це повідомляє офіційний сайт Укрпошти.

Як зазначають на підприємстві, власну марку Героя України випустили на знак підтримки Надії і планують передати їй у подарунок разом із листом від колективу.

– Ми дуже хвилюємося за долю нашої Надії, адже вона є прикладом для кожного з нас. Як казав Шевченко: “Борітеся – поборете!”. Вона не просто льотчиця і наша землячка, вона в першу чергу – жінка, яка не має так страждати. Хочеться, аби ми пошвидше побачили її на своїй землі здоровою та усміхненою!.. – прокоментував в.о. генерального директора Укрпошти Ігор Ткачук.

КІНОАФІША

“Це дуже хороше кіно. Правильне. Співзвучне часу. Чесне і зрозуміле. Це той самий стрижень, на який нализана сила української жінки...” Саме так розповіла глядачка допрем’єрного показу про наймасштабнішу українську кінострічку “Незламна”, що від 2 квітня можна побачити на широких екранах країни.

Фільм “Незламна” є екранізацією історії життя Людмили Павличенко – кращої жінки-снайпера у світовій історії – життя незвичайно яскравого, драматичного та насиченого. Це реальна історія про українку, на рахунок якої – 309 убитих протягом 10 місяців ворогів. Її виступи під час поїздки в 1942 році по США і Канаді у складі радянської делегації наблизили відкриття Другого фронту. Вона – перший представник Радянського Союзу, хто тривалий час гостював у Білому Домі і кого особисто приймала Елеонора Рузвельт.

Людмила Павличенко народилась в Білій Церкві, що на Київщині. Навчалась на історичному факультеті Київського університету. З перших же днів Великої Вітчизняної війни 25-річна дівчина, що у той час проходила дипломну практику в Одесі, добровольцем пішла на фронт. У її житті були оборона Одеси та Севастополя. “Вони оголосили на мене полювання і пообіцяли роздерти на 309 шматочків, по одному за кожного солдата, якого я вбила. А що, мені приємно,

Незламна

що вони точно знають мій здобуток!”, – такий результат дівчини-снайпера вражає до цих пір.

Було 4 поранення та 3 контузії. Була смерть коханого, смерть на її очах... І була незламна воля, надлюдська витривалість, розум, розсудливість, хитрість. Все, без чого снайпер не може стати професіоналом. Разом з тим, була непереможна віра в кохання, неперевершена жіночість та бажання щасливо й мирно жити на рідній землі.

“Незламна” – це фільм про жінку на війні, молоду, спраглу кохання, але при цьому неможливо сильну. І вона, героїня цієї драми, – центр тяжіння всієї історії, – розповів в одному з інтерв’ю режисер картини Сергій Мокрицький. – Вона була сильною та великою жінкою і не ламалася, як би складно їй не було.

Кінострічка “Незламна” знята в ко-продакшені: це на 79% – Україна, і на 21% – Росія. В Україні фільм демонструється українською та англійською мовами. У російському прокаті “Незламна” вийшла під назвою “Битва за Севастополь”.

Крім назви та мови, це абсолютно ідентичні картини.

Частина зйомок фільму встигли організувати в Севастополі (початок роботи над картиною припав на 2013 рік) до березневих подій 2014-го. Все, що не встигли, дознімали в Одесі. Працювали і в Кам’янці-Подільському. Більша частина зйомок взагалі проходила в Києві та його околицях.

Щоб відтворити атмосферу війни найбільш вірогідно, в картині використано досить багато комп’ютерної графіки. У фільмі звучать пісні Miss Pavlichenko, яку в 1946 році присвятив Людмилі американський співак у стилі кантрі Вуді Гатрі.

“Незламну”, крім України, Росія та країн колишнього Союзу, побачать жителі Японії, Франції, Німеччини, Китаю. Також, за словами продюсера стрічки Єгора Олесова, ведуться переговори про прокат в Латинській та Північній Америках.

Оксана Уретій.
“Крила України”.

Крилат України

ПЕРЕДПЛАТА

Видання можна передплатити у відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2015 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 49

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2015 рік:

172 грн 00 коп. – на 1 рік; 43 грн 00 коп. – на 3 міс.;
86 грн 00 коп. – на 6 міс.; 14 грн 36 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 3 грн 60 коп.

ПЕРЕДПЛАТА

		Бобул	Ритмічний рух у танці	Президент США				Радянський важкий танк			Місто у Франції					
			↑	Головна артерія		Ріка в Сибіру			↑	Марка вертольота						
				Українська скаутська організація		Марка літака			↓	Червоний олівець для живопису		Нота				
Відсутність воєнних	↑	Столиця європейської держави	Приміщення для стрільби	Вилочувач собак	Хижий нічний птах	Наспівне співзвуччя			↑	Американський актор			Радянський бомбардувальник	Глибока крута западина		
			Сигнальний різкоп			Корж із сиром	Вид цибулі		↓	Великий інтернет-ресурс				Жіноче ім'я		
		Боєприпас для "Града"							↑	Великий інтернет-ресурс			Самурайський меч	Президент СРСР		
		Гробниця для святих мощей	↑	Споруда для афіш	Вид спорту					Одна із спецслужб III Рейху				Держава в середині іншої держави		
					Дія у виставі	Однодумець						Кисломолочний напій на Кавказі		Народ в Індії	Плодове дерево в Африці та Америці	
				Польова квітка	Араміс, коли став списком	Найвідоміший борець із палінням	Столярний інструмент	Яма для полонених рабів	Географічна карта	Одяг священника		Персонаж Рембрандта	Представник народу в РФ	Розряд, ранг	Орган нюху	
					Прісноводна хижа риба				↑	Одиничний вектор				Пристрій для керування машиною	Вид лижного спорту	Жіноче ім'я
				Сільський будинок	Відомий роман Б.Акуніна	Місто у США				Невживана скоромної їжі	Підрозділ		Велика прісноводна риба			
				Деталь годинника				Штат у США								
					Укр. дорожня міліція			Радянський танк			Марка літака	Католицький священник		Гібрид верблюда	Марка автомобіля	
								Річка у Франції			Арабське чоловіче ім'я				Міра земельної площі	
				Велика жуйна рогата тварина	Жіноче півальто	Чоловіче ім'я		Грошова одиниця Таїланду								